ISSN 1338-9025

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

4 | 2016

Aké tajomstvá skrýval generálny seminár

Deň Právnickej fakulty Trnavskej univerzity

Dobrovoľníčka medzi rumunskými Slovákmi

OBSAH

Pohľadom rektora 2
Na pulze univerzity 3
Čo nás teší 8
Profily osobností 10
Zo života fakúlt 12
Učiteľská panoráma 22
Okienko Študentskej rady TU 23
Ponad čas 24
Veda a výskum 26
Učiteľské a študentské mobility 28
Názory, myšlienky, informácie 31

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
časopis Trnavskej univerzity v Trnave
Číslo reg. na MK SR: EV 4665/12,
ISSN 1338-9025
Vydáva Trnavská univerzita v Trnave, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava,
IČO 31 825 249,
č. tel.: 033/5939111
http://www.truni.sk/,
e-mail časopisu:
casopis.TU@truni.sk
Predseda redakčnej rady a zodpovedný redaktor:
prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.
Členovia redakčnej rady:
doc. Mgr. Erika Juríková, PhD.
Mgr. Michaela Rušinová
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
Barbora Švihoríková
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
Mgr. Klaudia Vidová
ThDr. Cyril Šesták SJ, PhD.
Bc. Matej Hákač
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, ThD.
PhDr. Zuzana Martinkovičová
PhDr. Henrieta Žažová, PhD.
Spolupracovníci:
PhDr. Adriana Krupová
PhDr. Marián Manák, PhD.
Výkonný redaktor: Emil Borčin
Grafická úprava: Jana Janíková
Tlač: Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV
Periodicita vydávania:
štvrťročník
Dátum vydania periodickej tlače:
december 2016, ročník piaty
Foto na 1. strane obálky:
Michal Polgár

Vážené čitateľky a vážení čitatelia,

v ostatnom období u nás rezonujú rôzne udalosti a spoločenské tóny. Trnavská univerzita prevzala okrem iného aj svoje prvenstvo v podobe Národnej ceny za kvalitu. Patrí sa poďakovať všetkým, ktorí sa na tomto úspechu podieľali. Tento, dá sa povedať vrchol ľadovca je výsledkom priamej aktivity pri zapojení sa do národnej súťaže, ako aj toho, čo pre univerzitu robia poctivo a každodenne jej zamestnanci a študenti.V tomto období vrcholili aj beánie. Slovo beánia pochádza z latinského výrazu beanus a tiež z francúzskeho výrazu bec jaune (bek žun). Tento zvyk má pôvod vo včasnom stredoveku, v univerzitnej oslave zvanej „depozícia" (z lat. depositio cornuum – odkladanie rohov). Je to preto, lebo nový študent univerzity, nazývaný beanus (z franc. bec jaune – žltý zobák, nováčik), sa pri nástupe považoval za nevzdelané a nevychované zviera z poľa (lat. pecus campi). Pri depozícii musel nosiť masku so zvieracími rohmi a klami, ktoré mu obradne a posmešne odstránili a spravili z neho človeka. Toto často robil jeden z profesorov zvaný „odkladač" (lat. depositor). Po obrade nasledovala slávnosť (lat. convivium). A ak by sa niekto obával dnešných ceremónií, trochu ich opíšem. Vybral som niečo z diela O staročeských slavnostech od spisovateľa Wintera z roku 1889, ktorý píše o zvykoch na beániách v Čechách približne v čase, keď vznikala Trnavská univerzita (nie je dôkaz, že sa tak dialo na našej univerzite a ani si to tak neviem predstaviť). Píše krásnou staročeštinou, ktorej sa však dá dobre rozumieť:

„V těch letech šestnáctého věku se obyčejně konala deposice tím způsobem, že byl vybrán jeden nešťastný mladý beán, na němž trpělivost se měla osvědčiti. Toho arcibeána studenti týrali nejvíc. Na něm bylo užito všech instrumentů; on byl nejprudčeji honěn, škubán, pilou, bradaticí řezán a osekáván, poněvadž byl staršími studenty pokládán za břevno, za špalek, který se musí co nejdříve ořezati, osekati. On byl myt vodou všelijakou, česán hřebenem ohromným, utírán hadrou hrubou. Týrání střídalo se s vtipy ledajakými, jež všecky směřovaly na posměch beánův. Na příklad vytáhli mu z kapsy nějaké psaní, jenž mu před tím sami tam byli vstrčili, a z toho psaní četli hlasně nářek matčin nad týráním tohoto beána, tohoto jejího mazánka, cukrouška, zlatouška. Jestli ostatním beánům snad některá traplivá instrumenta se odpouštěla, posazení na kozla nebylo odpuštěno nikomu. Ten kozel bylo vlastně také jakés nemotorné instrumentum na čtyřech nohách stojící. Na kozla byl vsazen jeden beán po druhém, a v sedě na kozlu beán poctěn býval nejedním štulcem a bitím od studentu starších. Výtečná byla i jiná pozornost k beánům, například smraditá týrání. Vynikali mazání teplou smolou, červivými plícemi a jinými podobnými nečistotami. O podniknuté beánii mohl student od děkana chtíti vysvědčení. Toho vysvědčení potřeboval student, když se hlásil ke zkouškám a ke gradu bakalářskému. Ovšem vysvědčení nebylo zadarmo. Proto ho mnozí ani nežádali, beánie i bez vysvědčení byla drahá dost."

Nuž, boli sme vždy ľuďmi so všelijakými nápadmi. Aj na jednej z beánií, ku ktorej sme sa asi len pripojili a ktorej som sa zúčastnil, som konštatoval, že okrem veľkého záujmu o spoločenský život, ktorý ma skutočne teší, sa akoby tieto mentálne extrémy zhmotnili, žiaľ, ešte v inej, možno súčasnej podobe.

Týmito riadkami chcem však práve vzdať hold všetkým študentom, ktorí si strážili svoju dôstojnosť a radosť mladosti, a to aj možno uprostred niečoho, čo nečakali. Hoci by ich bolo menej. Ďakujem Vám za to!

Vianočný príhovor Mons. Jána Oroscha, trnavského arcibiskupa

Milí priatelia,
žiadne sviatky nie sú tak dlho vopred očakávané ako Vianoce. Vianočné výzdoby v obchodoch boli už v novembri, dávno pred Adventom. Vianočné ponuky rôznych tovarov sme mohli vidieť každý deň v reklame. V podstate by na tom nebolo nič zlé. Veď aj naše mamy a staré mamy pred Vianocami kupujú a pripravujú pre svoje deti a vnúčatá. Tak to bolo v minulosti, tak je to aj dnes.
V čom je teda rozdiel medzi reklamou dnes a našimi kresťanskými rodičmi? Na hranici rozdielnosti stojí pravda o Vianociach. Posolstvo Vianoc je o niečom inom, ako je reklama., nakupovanie alebo dobrá pohoda. Je to veľká skutočnosť vyslovená evanjeliom: *„Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život. Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil“* (Jn 3, 16 – 17).
Pri jasličkách či vianočnom stromčeku by sme sa mali zamyslieť nad otázkou, prečo prišiel Spasiteľ, Ježiš Kristus na svet. Koho tu máme obdivovať: Boha či človeka? Alebo obidvoch? Stvoriteľ vesmíru, takého veľkého, že sme v pokušení ho považovať za nekonečný, lebo ho nedokážeme vtesnať ani do našich predstáv, akokoľvek by presahovali naše zmyslové poznanie, prichádza na Zem, ktorá je len práškom vo vesmíre, aby sa tu ujal človeka. Treba obdivovať lásku Boha a hodnotu človeka v Božích očiach.
Láska Boha išla až do krajnosti. Prišiel na svet v najväčšej chudobe. Neponúka moc, bohatstvo, vysoké postavenie... Nič také, čo je v očiach ľudí veľké. Naopak, ponúka milosrdenstvo, odpúšťanie, tak ako pastierom kľačiacim vôkol jasieľ betlehemského dieťatka. Robí to preto, lebo mu záleží na človeku.

Pravdivý existenciálny pohľad na nás samých nám môže dať iba ten, kto nás vidí takých, akí sme, bez zdeformovaných faktorov konkrétneho života, v ktorom sa nachádzame. On je absolútne slobodný od týchto deformácií, preto iba on to môže vidieť inak, ako vidíme my, a iba on nám môže ukázať cestu z našich bied a hriechov. Lebo len ľudí prežiarených svetlom z Betlehema môže vyrásť taká generácia, ktorá raz dokáže vo verejnom živote zodpovedne zastávať dôležité miesta.
Nestačí však len úvaha. Treba sa nám modliť a priniesť aj obetu dobrých skutkov a sebazaprení. Len tak si vyslúžime vianočný dar Božej lásky, ktorá nás aj v nasledujúcom roku povedie správnou cestou a dá silu, aby táto cesta bola úspešná.
Toto vám prajem a vyprosujem v tieto vianočné sviatky a do nového roka 2017 vás žehnám.

Naša univerzita víťazom Národnej ceny SR za kvalitu

Celoslovenská súťaž je svojimi kritériami porovnateľná s národnými cenami za kvalitu, udeľovanými takmer vo všetkých členských štátoch Európskej únie, celosvetovo národné ceny za kvalitu udeľuje až 50 krajín.
Vyhlasovateľom 17. ročníka Národnej ceny za kvalitu SR je Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky.
Pri všetkých prihlásených organizáciách je každoročne komplexne hodnotená ich výkonnosť. Súťaž prebieha v troch kategóriách. Prvé dve sú určené pre organizácie zamerané na výrobu a poskytovanie služieb. Trnavská univerzita získala víťazstvo v kategórii organizácie verejného sektora. Tohtoročné prvenstvo v súťaži je výsledkom dlhodobej práce univerzity a jej fakúlt na zvyšovaní kvality, tiež je potvrdením titulu Efektívny používateľ modelu CAF, získaného v roku 2015.
Slávnostné vyhlásenie výsledkov a odovzdávanie cien sa uskutočnilo počas Európskeho týždňa kvality 8. novembra v Primaciálnom paláci v Bratislave. *J. Ž.*

NAŠA ANKETA

Pedagógovia čítajú a odporúčajú

- **Práca pedagóga na vysokej škole vyžaduje neustále odborné vzdelávanie. Nájdete si čas aj na čítanie beletrie? Ak áno, aký žáner uprednostňujete? Čo vás najviac poteší?**
- **Vedeli by ste našim študentom a zamestnancom TU odporučiť nejakú dobrú knihu ako vianočný darček pre blízkych?**

Doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová PhD., Katedra teórie práva a ústavného práva, Právnická fakulta TU

Samozrejme, že si nájdem čas aj na beletriu, niekedy viac, niekedy menej. Určite to poznajú všetci pedagógovia, koľko zo svojho času čítania musia venovať vedeckej a odbornej literatúre, svojim textom a ich korektúram. Preto je nutným občerstvením aj beletria. K mojim najobľúbenejším autorom patria ruskí klasici (Dostojevský, Tolstoj, Puškin, Gogoľ, Turgenev, Bulgakov, Solženicin, Bondarev, Cvetajeva, Ostrovský a iní). Zo slovenských autorov je „moja literatúra“ Jozef Cíger Hronský, Milo Urban, Timrava, Mňačko, Tatarka, Gregor Tajovský, Kukučín, Smrek, Válek, Horváth, Jesenský, Mitana, Ballek. Nedá sa vymenovať všetkých.

Dobrú knihu pre niekoho iného je ťažké odporučiť, lebo každý má svoje obľúbené témy, obdobie či autorov. Celkom určite však krásnym darom môže byť Sládkovičova *Marína* (2015, Perfekt), pretože okrem nádherných veršov Andreja Sládkoviča je to kniha plná nádherných ilustrácií Kataríny Vavrovej – teda pôžitok viacnásobný.

Prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU

V Trnave za prítomnosti autora bola uvedená kniha rozhovorov spisovateľa Nicolasa Diata s kardinálom Robertom Sarahom *BOH alebo NIČ* (Lúč, 2016). Už samotný názov vzbudzuje zvedavosť. Kniha vyšla v r. 2015 a stala sa svetovým bestsellerom. Ide o pravdivý a povzbudzujúci rozhovor s najvýznamnejším a najotvorenejším zo súčasných kardinálov, pôvodom z afrického

Slávnostná inaugurácia dekana pedagogickej fakulty

Dňa 9. novembra 2016 sa v Divadle J. Palárika v Trnave konala slávnostná inaugurácia dekana Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity prof. PaedDr. Reného Bílika, CSc. Týmto aktom sa v prítomnosti rektora univerzity, zástupcov akademického senátu a ďalších funkcionárov a zamestnancov univerzity otvorilo v poradí druhé funkčné obdobie prof. Reného Bílika.

V oficiálnej časti inauguračnej slávnosti sme si vypočuli stručný príhovor predsedu Akademického senátu prof. PhDr. Ľubomíra Helda, CSc. Novozvolený dekan prof. René Bílik predstavil vo svojom prejave víziu do budúcnosti, v ktorej nechýbala ani racionálna obava z deformovanej predstavy spoločnosti o tom, čo má vlastne vzdelávanie budúcich učiteľov obsahovať: *„Oblasťou nášho záujmu je vzdelanie a mne sa zdá, že podstatou toho, čo sa teraz v súvislosti s ním označuje ako kríza, nie je médiami a politikmi neustále omieľaná slabá pripravenosť absolventov na prax, ale redukcia spoločenskej predstavy o tom, čo je vzdelanie, do verzie vzdelania ako ekonomicky užitočného, teda okamžite zhodnotiteľného statku.“*

Prof. René Bílik v minulom funkčnom období potvrdil svoje organizačné a odborné schopnosti, veď pod jeho vedením získala tento rok fakulta najvyššie ocenenie nezávislou agentúrou ARRA. Pedagogická fakulta TU obhájila svoje prvé miesto spomedzi pedagogických fakúlt na Slovensku, čo, samozrejme, treba vnímať aj ako záväzok a výzvu. Dosiahnuté výsledky nie sú vecou jedného človeka, ako zdôraznil novozvolený dekan, *„pre produktívnu atmosféru a solídne fungovanie celku je potrebná súhra vzdávania sa, odovzdávania a prijímania“.*

Vo svojom príhovore sa prof. Bílik dištancoval aj od zúženého pohľadu na hodnotenie práce pedagóga len cez prizmu „rebríčkových“ bodových hodnotení pedagógov: *„Vynaliezavosť, tvorivosť, schopnosť vidieť veci ináč, originálne, bude naďalej predmetom podpory,“* zdôraznil.

Po oficiálnej časti nasledovalo divadelné predstavenie *Divný Janko* a po ňom boli všetci zúčastnení pozvaní na recepciu do Zrkadlovej sály DJP. V neoficiálnej atmosfére prof. Bílik ešte raz poďakoval prítomným za dôveru i spoluprácu, predstavil čestných hostí a prijal mnoho gratulácií od členov pedagogického tímu, priateľov i rodiny.

Novozvolenému dekanovi prof. PaedDr. Renému Bílikovi, CSc., želáme, aby sa mu naplnili jeho vízie vytvoriť tvorivé spoločenstvo ľudí, ktoré bude schopné na princípoch kolegiality a odbornej zanietenosti dobre pripraviť študentov na prácu v podmienkach súčasnej školy.

GM

Trnavské právnické dni 2016

S cieľom obohatiť akademický i praktický diskurz o výzvach a očakávaniach, s ktorými sa dnes musí Európa pasovať, ako aj s ambíciou vytvoriť platformu na osobné stretnutia domácich i zahraničných právnych expertov zorganizovala Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave v tradičnom dvojročnom cykle v dňoch 22. a 23. septembra medzinárodnú vedeckú konferenciu Trnavské právnické dni s podtitulom *Nová Európa – výzvy a očakávania*. Plenárne zasadnutie otvorili prof. Marek Šmid, rektor Trnavskej univerzity v Trnave, a doc. Andrea Olšovská, dekanka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, načrtnutím hlavnej myšlienkovej línie konferencie – snahy o uchopenie spôsobilosti práva reagovať na premenlivosť momentálnej sociálnej, ekonomickej a politickej situácie v európskom priestore (migrácia, hospodárska a finančná kríza, kríza hodnôt, hrozba terorizmu, posilňovanie extrémnych politických prúdov či digitalizácia života).

Rektor TU pokračoval prednáškou o etických aspektoch práva v Európe na začiatku 21. storočia. Etické dilemy výstižným a vysoko fundovaným spôsobom zasadil do právneho kontextu Eduard Bárány z Ústavu štátu a práva SAV v príspevku *Otvorená textúra práva v ústavnom pluralizme*. K hodnotovej otázke sa v prednáške *Aké hodnoty sú základom európskej integrácie? Axiologické problémy a právne perspektívy* následne vrátil Józef Krukowski z Poľskej akadémie vied. Na jeho slová nadviazal Wolfgang Wieshaider z Viedenskej univerzity. Balázs Schanda z Katolíckej univerzity Petra Pázmaňa v Budapešti prispel témou *Ľudská osoba a ľudské práva ako základ Európy*, a jeho slovám dal následne autentický dozvuk Luboš Kropáček z Univerzity Karlovej v Prahe v príspevku *Islam – výzva pre Európu na začiatku 21. storočia*. Rokovanie pléna uzatvoril Yaroslav Lazur z Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode, ktorý sa zaoberal aktuálnymi problémami a možnými riešeniami implementácie európskych štandardov a právnou úpravou medzinárodných vzťahov na Ukrajine.

Odborné diskusie v neformálnej rovine prebiehali ďalej počas spoločenského programu, v rámci ktorého z rúk Moniky Jurčovej, predsedníčky Správnej rady Nadácie Štefana Lubyho, bola odovzdaná Jozefovi Vozárovi pamätná medaila Štefana Lubyho. V rámci rokovania v sekciách usporiadala katedra občianskeho a obchodného práva workshop na tému *Spotrebiteľská arbitráž*. Témou sekcie trestného práva, kriminológie a propedeutiky právnických predmetov boli *Európske výzvy trestného práva.* V sekcii teórie práva a ústavného práva sa diskutovalo o otvorenej textúre ústavy a v sekcii rímskeho a cirkevného práva o personálnej pôsobnosti rímskeho, kánonického práva a jej presahoch. Samostatný výstup zorganizovala v rámci Trnavských právnických dní aj sekcia správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva pod názvom *Perspektívy rekodifikácie právnej úpravy správneho trestania*. Výzvami pre medzinárodnoprávnu a európsku ochranu ľudských práv sa zaoberala sekcia medzinárodného a európskeho práva a súčasnému stavu a novým úlohám pracovného práva v Slovenskej republike sa zasa venovala sekcia pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia. Sekcia pre právne otázky náboženskej slobody niesla podtitul *Nová Európa – právo a náboženstvo*. Sekciu katedry dejín práva definovali právnohistorické trendy a výhľady. Novinkou tohtoročných Trnavských právnických dní bola sekcia v ruskom jazyku, venovaná širokej téme práva, spoločnosti, kultúry a náboženstva. Organizátorov potešila účasť významných odborníkov nielen zo Slovenska, Českej republiky, ale aj z Maďarska, Poľska, Rakúska, Ukrajiny, Ruska či Brazílie.

Rektor Trnavskej univerzity prof. Marek Šmid pri prejave. Vľavo JUDr. Eduard Bárány, DrSc.

Eduard Korpáš
Foto: M. Moravčíková

NAŠA ANKETA

kontinentu. V rozhovore nám približuje podrobnosti o svojom živote v Guinei, o zložitej životnej ceste ku kňazskej formácii až k menovaniu kardinálom. V ďalšej časti rozhovorov je v strede téma „Boh alebo nič“ – otvorené rozprávanie o Cirkvi a svete. Knihu dostane pod vianočný stromček niekoľko mojich priateľov.

Doc. Mgr. Erika Juríková, PhD., vedúca Katedry klasických jazykov, Filozofická fakulta TU

Už dlho som nečítala knihu takú odbornú, a predsa vtipnú, napísanú s ľahkosťou, ale vysokou erudíciou. Reč je o knihe Wilfrieda Stroha *Latina je mrtvá, ať žije latina!*, ktorá nedávno vyšla vo vydavateľstve Oikúmené v Prahe. Sám autor, hoci už pán v rokoch, ju prišiel slávnostne prezentovať do Olomouca. K jej úspechu nepochybne prispel brilantný preklad českého klasického filológa Jana Janouška. Autor v nej prechádza dejinami tohto jazyka od staroveku takmer po súčasnosť, pričom sa opiera o skúsenosti známych osobností. Dočítať sa môžeme o Marxovej maturitnej skúške z latinčiny, ale aj vášni českého hudobného skladateľa 20. storočia Jana Nováka pre tento jazyk. Jednoducho povedané slovami jezuitu Melchiora Inchofera: „V nebi sa raz budú mŕtvi dorozumievať po latinsky.“ Tak prečo si nedopriať znalosť latinčiny už na zemi?

PhDr. Kristína Grendová PhD., Katedra verejného zdravotníctva FZaSP TU

S blížiacimi sa najkrajšími sviatkami v roku sa väčšina z nás zamýšľa nad tým, čím obdarovať svojich blízkych. Darčekom, ktorý nikdy nesklame je kniha, a preto aj ja pravidelne siaham po knihe ako darčeku. Nie vždy je ľahké knihu vybrať, keďže ponuka je široká a ja sama mám mnoho obľúbených kníh. Kniha, ktorú tento rok darujem je kniha severského autora Samuela Bjorka *Sova.* Táto detektívka je ideálnou knihou na zimné večery a chvíle oddychu.

Doc. PhDr. Miroslav Karaba, PhD., Teologická fakulta TU

Povedal by som, že neoddeliteľnou súčasťou života človeka, ktorý sa venuje

NAŠA ANKETA

filozofii, je každodenné čítanie. Okrem filozofickej literatúry rád siahnem aj po odborných publikáciách z histórie, psychológie či prírodných vied. Čítanie beletrie je pre mňa v prvom rade relaxom, ale obsahuje aj moment formovania osobnosti človeka. Rád si prečítam klasické, ale aj novšie diela, a to najmä svetovej produkcie. Na mojom nočnom stolíku nemôže chýbať dobrá detektívka, najčastejšie niektorého z klasických autorov. Prvé miesto v pomyselnom rebríčku tohto druhu literatúry by u mňa určite obsadila kráľovná detektívok Agatha Christie.

Dnešný trh je naozaj plný literatúry najrozličnejšej kvality. Vydavateľstvá sa predháňajú najmä v tomto predvianočnom čase, ktorý je pre nich ekonomicky najatraktívnejší. Verím, že každý, kto má vzťah k čítaniu, si nejakú tú knižku pod vianočným stromčekom určite nájde. Ak by som mal poslúžiť tipmi, tak mi napadá kniha *To nemyslíte vážne, pán Feynman*, ktorá obsahuje spomienky na jedného z najvýznamnejších fyzikov dvadsiateho storočia. Kniha má – podobne ako sám Richard Feynman – svoje kúzlo a šarm. Alebo ak niekto siahne po niektorej z kníh z pera autorskej dvojice Il'f a Petrov, určite pookreje na duši. Je až prekvapivé, s akým humorom a ironiou dokázali opísať život v dusných časoch sovietskeho Ruska.

PhDr. Lucia Nováková, PhD.,
Katedra klasickej archeológie,
Filozofická fakulta TU

Na čítanie beletrie sa snažím nájsť si čas aj napriek rôznym povinnostiam. Obľubujem predovšetkým žáner vedeckej fantastiky. Zo starších prác mám rada diela Stanislawa Lema, najradšej v origináli. Z mladších uprednostňujem skôr práce, ktoré sa niekedy označujú ako New weird, čiže žáner, ktorý stiera tradičné hranice medzi science fiction, fantasy a hororom.

Medzi mojich obľúbených autorov patrí China Miéville, ktorý ma zaujal rozmanitosťou svojich príbehov. Môžem odporúčať aj viaceré antológie zahraničnej fantastiky, ktoré zostavil Martin Šust. Pomôžu nerozhodným čitateľom vybrať si zaujímavých autorov.

Ako ďalej v súčasnej pedagogike...

V Smolenickom zámku sa v dňoch 17. – 18. októbra zišli odborníci z trinástich krajín strednej, južnej a juhovýchodnej Európy na medzinárodnom sympóziu *Kontinentálna „pedagogika“ – jej problémy a výzvy v historickej a filozofickej optike*. Organizovala ho Katedra pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave spoločne s Central European Philosophy of Education Society so sídlom v Prahe. Cieľom sympózia bola reflexia súčasnej kontinentálnej pedagogiky v historickom a filozofickom pohľade. Sympózium nadviazalo na tradíciu v organizovaní podobne zameraných podujatí v trojročnej frekvencii, ktoré sa uskutočnili rovnako v malebnom Smolenickom zámku (2010, 2013).

Záštitu nad sympóziom prevzali rektor Trnavskej univerzity v Trnave prof. Marek Šmid a dekan Pedagogickej fakulty TU v Trnave prof. René Bílik. Účastníkmi boli viacerí významní mienkotvorní odborníci, zastupujúci spoločnosti filozofie výchovy a histórie výchovy na národnej úrovni svojich krajín a tiež na medzinárodnej úrovni ako členovia *International Network of Philosophers of Education* (INPE) a *International Standing Conference for the History of Education* (ISCHE). Rokovanie sympózia otvorila prof. Simonetta Polenghi, ktorá je členkou výkonného výboru ISCHE.

V rámci plenárnych prednášok sa prvé dva príspevky zamerali na konceptualizáciu filozofie výchovy v súčasnej situácii nejasného prelínania sa kontinentálnej a anglosaskej tradície pedagogického myslenia (Zdenko Kodelja, Educational Research Institut v Ľubľane: *What is Philosophy of Education?* a Rafał Godoń, University of Warsaw: *Reflection and Action in Philosophy of Education. Questioning Anglo-Saxon Pedagogical Tradition*). Ďalšie dve plenárne prednášky boli historickou reflexiou pedagogiky; vychádzajúc z národných špecifík kreovania pedagogiky ako vedeckej a akademickej disciplíny a jej rozvoja v konkrétnych politických podmienkach poukázali aj na súčasné problémy, ktoré sa javia ako spoločné v širšom európskom kontexte (Simonetta Polenghi, Catholic University of the Sacred Heart, Miláno: *Academic Pedagogy in the Last Two Hundred Years: the Italian Case* a Suzana Miovska-Spaseva, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje: *Pedagogy as Academic Discipline between Tradition and Modernity: Case of Macedonia*). Nasledujúce rokovanie bolo rozdelené do dvoch paralelných sekcií: filozofickej a historickej. V oboch odznelo po desať príspevkov.

V podvečer prvého dňa sympózia sa konala prezentácia publikácie kolektívu autorov, spracovanej pod editorským vedením Blanky Kudláčovej: *Pedagogické myslenie, školstvo a vzdelávanie na Slovensku v rokoch 1918 – 1945*. Ako konštatoval jeden z jej recenzentov, prof. Milan Katuninec, dekan Filozofickej fakulty TU v Trnave, publikácia vypĺňa prázdne miesta v dejinách slovenskej pedagogickej vedy, školstva a vzdelávania v 20. storočí.

Vychádzajúc z plodných diskusií, participanti v záveroch sympózia identifikovali viaceré skutočnosti, ktoré sú predmetom súčasnej pedagogickej diskusie: zmätočnosť a nevyjasnenosť v oblasti pedagogickej terminológie; fragmentácia spôsobená presahom neoliberálnych tendencií, často vychádzajúcich z administratívy Európskej únie; funkcionálna

podriadenosť pedagogiky a výchovy, ktoré sa stávajú opäť – ako už neraz v dejinách – prostriedkom na presadzovanie záujmových a mocenských cieľov; narušenie pôvodného modelu pregraduálnej prípravy budúcich pedagógov; potreba znovupremyslenia štruktúry vied o výchove a ich obsahu; marginalizácia základného pedagogického výskumu a pod. V záveroch sa tiež načrtli niektoré trendy a východiská, ktoré môžu viesť k hľadaniu odpovedí na množstvo nastolených otázok: napr. potreba internacionalizácie v bádaniach v oblasti filozofie a histórie výchovy; vytváranie spoločných personálnych sietí a platforiem, ktoré by vytvárali priestor pre spomenutú internacionalizáciu; spojenie filozofického a historického prístupu, ktorým je možné prekonávať fragmentáciu a ktorý pomáha pri odhaľovaní príležitostí a nástrah nových trendov a smerovania vo vedách o výchove; postupné čírenie a vyjasňovanie pedagogickej terminológie a pod. Nasledujúce, v poradí 4. sympózium je plánované na október 2019.

Blanka Kudláčová, Andrej Rajský

Návšteva profesorov z USA

V októbri 2016 navštívili Trnavskú univerzitu dvaja profesori z USA, prof. Daniel West z University of Scranton (UoS) a prof. Bernardo Ramirez z University of Central Florida (UCF). Obidvaja sa v rámci projektu iniciovaného US AID zaslúžili o rozvoj Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU, ako to opisuje prof. West v článku nazvanom *A Partnership That has Transcended Time* (plný text pozri na stránke UoS http://www.scranton.edu/alumni/journal/issues/2016/spring/features/MHA-study-abroad.shtml).

Profesori, ako je už pravidlom, prišli so študentmi z oboch spomínaných univerzít. Obaja prispeli krátkou prednáškou pre študentov 2. ročníka magisterského štúdia verejného zdravotníctva. Prof. West ozrejmil, ako je dôležité pre študentov zaoberať sa problematikou zdravotníctva aj v iných ako domácich podmienkach. Prof. Ramirez nadviazal na túto tému a zdôraznil dôležitosť pestovania odborných kontaktov doma i v zahraničí. Poukázal na spoluprácu medzi UCF a obdobnými školami v Mexiku. Uviedol príklady prínosov pre všetkých zúčastnených partnerov. Zdôraznil, že jeho univerzita je – podobne ako UoS – otvorená spolupráci so zahraničnými subjektmi. Za učiteľov Katedry verejného zdravotníctva FZaSP TU prehovoril prof. Rusnák, ktorý rozvinul myšlienku spolupráce medzi študentmi. Navrhol, aby pre budúci rok vznikli dvojice študentov, ktoré by pracovali na vybranej rovnakej odbornej téme – jeden z pohľadu USA a druhý z pohľadu Slovenskej republiky. Potom už nasledovali plánované prezentácie amerických študentov a diskusia, do ktorej sa zapájali aj naši študenti.

Oboch amerických profesorov prijal aj rektor Trnavskej univerzity prof. Marek Šmid. Prítomní sa zhodli na potrebe posunúť spoluprácu ku konkrétnym projektom. Diskutovalo sa o viacerých možných oblastiach, medzi iným o vzniku spoločných výučbových aktivít a programov s využitím informačných technológií. Prof. M. Šmid uviedol, že Trnavská univerzita disponuje dostatočne silným technologickým zázemím, konkrétne MOODLE a Adobe CONNECT. Tie sa používajú aj na oboch partnerských univerzitách – UoS aj UCF. Navrhol tiež podpísať Memorandum of Understanding medzi TU a UCF, podobne ako je to s UoS. Zdôraznil potrebu takéhoto dokumentu pre získavanie možných grantov na podporu spolupráce.

Obaja hostia z USA sa zúčastnili aj na druhom stretnutí profesorov TU, ktoré bolo venované prienikom medzi humanitnými a technickými vedami. Úvodom prof. Rusnák citoval z knihy F. Zakariu *In Defense of a Liberal Education, W. W. Norton (2015)*. Autor liberálne vzdelávanie chápe nie v zmysle politologickom, ale v zmysle vzdelávania, kde študent má pomerne veľkú možnosť voliť si štruktúru štúdia. V závere dospieva k postoju, ktorý takéto vzdelávanie uprednostňuje pred rigorózne predpísaným. Zdôrazňuje, že zručnosti v spracovaní informácie, jej kritickom zhodnotení, schopnosti diskutovať a zaujímať stanoviská pozitívne ovplyvňujú konečný úspech absolventov štúdia v mnohých, aj technických profesiách. Rozprava, ktorá nasledovala, sa krútila okolo tejto myšlienky. Výrazne do nej prispeli aj obaja hostia. Tí nakoniec uviedli, že podobné diskusie nie sú časté v ich školách, aj keď problémy sú podobné.

Martin Rusnák, Viera Rusnáková,
Katedra verejného zdravotníctva
FZaSP TU

Deň právnickej fakulty

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave každoročne organizuje Deň právnickej fakulty, v rámci ktorého pozýva zaujímavých hostí z praxe alebo akademikov, aby svojimi prednáškami priblížili aktuálne dianie vo svojej sfére pôsobenia a zároveň ponúkli jeho reflexiu. Tohtoročný Deň právnickej fakulty sa konal 25. októbra v konferenčnej miestnosti Študentského domova Petra Pázmáňa Trnavskej univerzity v Trnave a tohtoročnými hosťami boli minister zdravotníctva a absolvent právnickej fakulty Tomáš Drucker a JUDr. Mária Pirošíková, zástupkyňa Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva.

Podujatie slávnostne otvorila dekanka fakulty doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., a rektor Trnavskej univerzity prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD. Minister zdravotníctva sa venoval aktuálnym otázkam poskytovania zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike a JUDr. M. Pirošíková ochrane práv detí v kontexte rozhodovania Európskeho súdu pre ľudské práva. Po sviežom kultúrnom programe, o ktorý sa postaral univerzitný spevácky zbor Felicitas a skupina Taste of Brass, dekanka fakulty ocenila vybrané osobnosti právnej vedy. Po spoločenskom stretnutí nasledovalo premietanie autorského dokumentu Mira Rema o Slovensku Cooltúra.

Michaela Moravčíková, Andrea Olšovská

Beseda s etymológom Ľuborom Králikom

Dňa 7. novembra sa v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku uskutočnila v Univerzitnej knižnici TU v Trnave prednáška PhDr. Ľubora Králika, CSc., pracovníka oddelenia dejín slovenčiny, onomastiky a etymológie v Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV v Bratislave, o prvom slovenskom etymologickom slovníku, ktorý vyšiel tento rok vo vydavateľstve Veda (s vročením 2015). Tento dlhoočakávaný etymologický slovník s názvom *Stručný etymologický slovník slovenčiny* je završením autorovho dlhoročného úsilia a mravčej práce s etymónmi a po čiastkových príspevkoch slovenských etymológov vyplnil doteraz prázdne lexikografické miesto v tomto jazykovednom odbore.

Ľubor Králik vysvetlil metodiku zostavovania heslových slov, odôvodnil rozhodnutie upustiť od koncipovania čisto vedeckého etymologického slovníka a prikloniť sa k popularizačno-náučnému typu slovníka. V tomto duchu sa snažil vysvetľovať aj spôsob práce na slovníku a niektoré etymologické analýzy, nutne sa opierajúce o komparáciu s inými živými či už zaniknutými slovanskými jazykmi, no rozbory niektorých slovenských slov z jadra lexikálnej zásoby si vyžadovali pohľad až do indoeurópčiny. Autor prítomným nezabudol spresniť, prečo sa slovník označuje ako stručný — ide o výber lexém z Krátkeho slovníka slovenského jazyka, no aj napriek tomu prináša informácie o pôvode viac ako 10-tisíc výrazov zo súčasného spisovného slovenského jazyka (slová zachované z praslovančiny, výrazy vzniknuté počas vývinu slovenčiny ako samostatného slovanského jazyka a slová prevzaté z rôznych cudzích jazykov). Po prednáške, ktorá okrem študentov slovenského jazyka a literatúry pedagogickej fakulty oslovila aj študentov či pedagógov z iných fakúlt, zostal čas aj na diskusiu, v rámci ktorej prednášajúci napríklad odpovedal na otázky, ako sa dá využiť etymologický slovník pri onomastickom výskume či aká bola pramenná základňa pri exemplifikácii heslových slov v slovníku.

Organizátormi tohto vydareného podujatia boli Katedra slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty TU v Trnave, Slovenská jazykovedná spoločnosť pri Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV v Bratislave a Univerzitná knižnica TU v Trnave. Organizátori ďakujú všetkým zúčastneným, ktorí si našli čas a prišli s nami stráviť príjemné a poznatkami obohacujúce popoludnie, no sme vďační aj za skutočnosť, že si na nás a našich študentov Dr. Ľ. Králik, CSc., v oblasti etymológie a onomastiky medzinárodne uznávaná vedecká autorita, pri jeho pracovnej zaneprázdnenosti našiel čas.

Andrej Závodný

Štart edície Litera scripta manet

Katarína Siskovičová: *Ochrana súkromia a osobných údajov zamestnanca.* Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a VEDY, vydavateľstva SAV, 2015, 150 s. Edícia Litera scripta manet. ISBN 978-80-8082-932-2

Litera scripta manet je názvom novej edície Právnickej fakulty TU, orientovanej na prezentáciu kvalitných dizertačných práv v podobe monografických výstupov. Fakulta ňou nielen predstavuje svoju vedeckú školu, ale súčasne sa snaží o budovanie komunity študentov so svojou *alma mater*, čo je vyjadrené aj v názve edície – „napísané slovo zostáva“. V istom duchu tak s nami školiteľmi či našou domovskou inštitúciou zostávajú aj naši úspešní autori dizertácií, ktorí tak získavajú možnosť prezentovať svoje vedecké závery pred širšou vedeckou a odbornou komunitou. Na tomto mieste si preto dovolíme vysloviť prianie dlhovekosti zakladanej edícii a prianie sily a odvahy tým, ktorí budú mať česť stať sa jej súčasťou.

Prvou autorkou monografického výstupu edície *Litera scripta manet* sa stala Katarína Siskovičová, vedecky orientovaná na oblasť pracovného práva. Zvolila si aktuálnu a široko diskutovanú tému ochrany súkromia a osobných údajov zamestnanca. Vo svete, v ktorom dominuje rýchly rozvoj informačných technológií, na jednej strane akcelerujú procesy, ktoré prinášajú ekonomický prospech, no zároveň sa s ním objavujú nové možnosti kontroly jednotlivcov, a tým aj zásahov do ich súkromia. Autorka poukazuje na skutočnosť, že v oblasti pracovnoprávnych vzťahov umožnil vývoj technických monitorovacích zariadení efektívnejšiu kontrolu pracovnej činnosti zamestnancov. Okrem zlepšenia kvality dohľadu nad výkonom práce sa však venuje aj na prvý pohľad neškodnému problému: každý zamestnanec pri vzniku pracovného pomeru poskytuje svojmu zamestnávateľovi osobné údaje, pričom je bežnou praxou, že veľké korporácie s osobnými údajmi svojich zamestnancov ďalej pracujú, napr. tak, že ich poskytujú aj externým subjektom. Oprávnene sa preto zamýšľa nad potrebou riešenia kolízie zamestnancovho práva na súkromie so zamestnávateľovým vlastníckym právom, ako aj nad správnym a vyváženým nastavením hraníc týchto základných ľudských práv.

Autorka knihy začína svoje hľadanie vyvažovania oprávnených záujmov zamestnanca a zamestnávateľa, teda

práva na súkromie a vlastníckeho práva, prostredníctvom dôslednej analýzy základných pojmov, ako sú osobnosť a súkromie. Nevyhýba sa pritom ani historickému vývoju právnej ochrany osobnostných práv, čím zasadzuje skúmanú problematiku do širšieho kontextu a umožňuje tak čitateľovi vidieť aj za samotný text zákona. Napriek rozsiahlejšiemu úvodu najväčší priestor autorka knihy venovala analýze právnej úpravy ochrany súkromia a osobných údajov zamestnanca. Dôsledný rozbor jednotlivých ustanovení chrániacich oprávnené záujmy zamestnávateľa alebo zamestnanca pritom vždy doplnila príslušnou judikatúrou zo slovenského, ale aj európskeho priestoru. Kniha *Ochrana súkromia a osobných údajov zamestnanca* preto nemá výsostne teoretický charakter, ktorý by bol zaujímavý len pre právnych vedcov zaoberajúcich sa touto problematikou. Aj zásluhou zrozumiteľnosti jazyka, ktorý je v nej použitý, má potenciál byť nápomocná nielen v oblasti legislatívy – pre návrhy *de lege ferenda*, ale aj v rámci aplikačnej praxe.

Miriam Laclavíková,
Monika Martišková

Pocta profesorovi Pavlovi Petrufovi

MICHÁLEK, Slavomír – MANÁK, Marián a kol.: *Dejinné premeny 20. storočia. Historik Pavol Petruf 70-ročný.* Bratislava : Veda, 2016, 390 s.

Zámerom publikácie bolo vzdať poctu pánovi profesorovi PhDr. Pavlovi Petrufovi, DrSc., dlhoročnému členovi Katedry histórie FF TU, ktorý sa dejinami 20. storočia zaoberá po celý svoj profesionálny život. Jeho najbližší kolegovia na univerzitách či v SAV venujúci sa dejinným premenám minulého storočia sa podujali prispieť k poznaniu týchto procesov.

Monografia je chronologicky rozdelená na dve časti – na obdobie do konca druhej svetovej vojny a na udalosti po nej. Dovedna ide o 24 príspevkov zo všeobecných i národných dejín, teda obsahovo z toho profesionálneho „súdka“, ktorému sa venoval a venuje prof. Pavol Petruf. Michal Kšiňan sa v príspevku zameral na úlohu M. R. Štefánika pri riešení konfliktov medzi talianskou a francúzskou vojenskou misiou v Československu. Róbert Letz sa vydal po stopách inej osobnosti – Jozefa Rudinského, keď mapuje jeho cestu do USA v roku 1919. Ďalšie štyri príspevky majú širší medzinárodný kontext: Ľubica Harbuľová opisuje vývoj Sibírskeho oblastníckeho hnutia na Sibíri v rokoch 1917 – 1920, Bohumila Ferenčuhová vzťahy medzi Francúzskom a Talianskom v dvadsiatych rokoch minulého storočia a renomovaný francúzsky historik Antoine Marès sa venuje československej propagande vo Francúzsku. Československo-americké vzťahy prešli v medzivojnovom období pomerne komplikovaným vývojom, čo Marián Manák dokladuje na príklade obchodných vzťahov týkajúcich sa dovozu automobilov z USA do Československa. Tri nasledujúce príspevky sú zamerané na niektoré čiastkové otázky v rámci domáceho vývoja. Juraj Babják porovnáva tri rôzne oslavy odhalenie pamätníkov Ľudovíta Štúra, Vlasta Jaksicsová sleduje literárny vývoj Mila Urbana a Ivan Kamenec publicistiku Jozefa Tisa. Korešpondenciu medzi ďalšou osobnosťou moderných slovenských dejín Vladom Clementisom a jeho manželkou analyzuje Josette Baer zo Švajčiarska. Slovenská republika z rokov 1939 – 1945 je predmetom troch vedeckých prác: Jana Bauerová mapuje správy vyslanca v Rumunsku Ivana Milecza, Ľudovít Hallon opisuje vývoj stavebníctva a Miroslav Sabol sa venuje leteckej doprave na Slovensku.

Druhá časť publikácie sa začína prácou Štefana Šutaja o Parížskej mierovej konferencii v roku 1946. Juraj Kalina rieši kontroverznú osobnosť slovenskej histórie – Ladislava Nižňanského a Slavomír Michálek mapuje osud Stanislava Huňáčka, bývalého pilota RAF, a jeho útek s lietadlom Dakota DC-3 z Československa po komunistickom prevrate v roku 1948. Slovenské, respektíve československé politické témy predstavujú jadro ďalších troch prác: Michal Štefanský skúma ideologické pôsobenie KSČ po roku 1948, Jan Pešek analyzuje pozície Strany slovenskej obrody a Strany slobody až do začiatku normalizácie a Lenka Pavlíková sa podrobnejšie zameriava na vývoj katolíckej cirkvi v roku 1968. Hlavné trendy ekonomického rozvoja Slovenska až do šesťdesiatych rokov 20. storočia mapuje Miroslav Londák, ktorého na politickej úrovni dopĺňa Stanislav Sikora svojou analýzou metamorfóz ústavného zákona o československej federácii v rokoch 1968 – 1970. Posledné tri príspevky sú opäť venované medzinárodným udalostiam. Jozef Žatkuliak si všíma prípravu konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe v kontexte československého vývoja v rokoch 1970 – 1975, Jan Rychlík mapuje vznik samostatného Chorvátska v roku 1991 a začiatok občianskej vojny v bývalej Juhoslávii a Milan Katuninec zameral svoju pozornosť na vplyv kresťanských politikov a sociálneho učenia katolíckej cirkvi na politické myslenie v začiatkoch povojnového integračného procesu v západnej Európe. Súčasťou knihy je aj výberová bibliografia publikovaných prác prof. Petrufa, ktorú zostavila Alžbeta Sedliaková.

Kniha *Dejinné premeny 20. storočia* je určená všetkým záujemcom o vedecké spracovanie najnovších všeobecných i slovenských dejín a je úprimným prejavom úcty a vďaky váženému kolegovi a profesorovi Trnavskej univerzity Pavlovi Petrufovi.

Marián Manák

Prof. MUDr. Ľudovít Jurga, DrSc.

Pevná viera v trvalé hodnoty

Medzi významných prednostov kliník Fakultnej nemocnice a pedagógov Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU patrí prof. MUDr. Ľudovít M. Jurga, DrSc. Narodil sa 17. júla 1943 v Bratislave v rodine univerzitného profesora. V roku 1967 promoval na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach a v priebehu štúdia externe študoval na prírodovedeckej fakulte fyziku a chémiu. Jeho výborné študijné výsledky boli ocenené tým, že ešte počas štúdia bol vymenovaný za asistenta na katedre patofyziológie a experimentálnej patológie u prof. MUDr. Rudolfa Koreca, DrSc. Po vykonaní špecializácie z rádioterapie a nadstavbovej špecializácie z klinickej onkológie získal v roku 1997 certifikát na vykonávanie chemoterapie, hormónoterapie a bioterapie. Zavŕšením jeho klinickej erudície bolo úspešné vykonanie Examination in Medical Oncology.

Kandidátsku dizertačnú prácu obhájil na Lekárskej fakulte UJEP v Brne v roku 1977, o dva roky neskôr bol na základe habilitačného konania vymenovaný za docenta. Prof. Jurga spomína, že mal šťastie na vynikajúcich učiteľov. V oblasti klinickej praxe získal skúsenosti od prof. MUDr. Eugena Kunštadta, DrSc., a jeho odborný vývoj v teoretickej oblasti významne ovplyvnil hlboko vzdelaný precízny vedec a pedagóg doc. MUDr. Miroslav Klvaňa, CSc. V roku 1996 inauguroval na Lekárskej fakulte Masarykovej univerzity a bol vymenovaný za profesora. Doktorskú dizertačnú prácu obhájil v 2001 a získal vedeckú hodnosť doktora lekárskych vied.

Do roku 1996 pôsobil v rôznych funkciách na Rádiologickej klinike/Klinike rádioterapie a onkológie lekárskej fakulty v Košiciach, potom bol vymenovaný za prednostu Onkologickej kliniky trnavskej fakultnej nemocnice. V Trnave z bývalého rádioterapeutického oddelenia vybudoval prosperujúcu onkologickú kliniku s veľmi dobrou kvalifikačnou štruktúrou. Klinika poskytuje modernú chemoterapiu, hormónoterapiu a bioterapiu zhubných nádorov. V 1996 sa začalo jeho plodné účinkovanie na našej fakulte zdravotníctva a sociálnej práce.

Študijné pobyty absolvoval na viac ako dvoch desiatkach popredných pracovísk v zahraničí, okrem iného na univerzitách v Londýne, Oxforde a Cambridgi, osobitný prínos pre neho znamenal trojmesačný študijný pobyt v National Cancer Institute a v San Carlo Borroneo Hospital v Miláne. Na domácich a medzinárodných konferenciách, sympóziách a kongresoch predniesol 259 prednášok, z nich vyše 100 vyžiadaných.

Prof. Jurga úspešne riešil štyri výskumné úlohy štátneho plánu technického rozvoja v priamej nadväznosti na program *Zhubné novotvary* v rámci RVHP, ako aj viaceré grantové úlohy KEGA a VEGA. Publikoval 217 odborných a vedeckých prác. V roku 1978 dostal cenu Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) za práce publikované v časopise *Neoplasma* a v roku 1994 cenu SLS za publikačnú činnosť v oblasti chemoterapie. Jeho publikácie boli citované 359-krát, z tohto počtu 173-krát vo Web of Science.

Venoval sa monitorovaniu priebehu liečby pomocou nádorových markerov a monitorovaniu toxicity kombinovanej terapie. Ako prvý v bývalej ČSFR zostavil komputerový program „ROCK III“ na hodnotenie validity vyšetrení na základe metód rozhodovacej analýzy. Metóda bola bázou na zostavenie tabelárnych prehľadov optimálnych a vhodných nádorových markerov a testov na včasné odhalenie toxicity protinádorovej liečby. Tieto prehľady doplnil operačnými bodmi (*cut-off points*) markerov a testov, pri ktorých sú hodnoty senzitivity a špecificity v jednotlivých stratifikovaných skupinách chorých najvyššie. Súčasne sa venoval metódam optimalizácie kombinovanej rádiochemoterapie. V tejto oblasti onkológie je zakladateľom školy, nadväzujúcej na tradíciu jeho košického pracoviska, obohatenú rozvinutím metód monitorovania nádorovej odpovede a toxicity liečby. Z poverenia ministerstva zdravotníctva skúšal nové cytostatiká vrátane tzv. registračných triálov. V posledných rokoch bol hlavným investigátorom medzinárodných klinických štúdií nielen fázy III, ale i fáz I/II. Trnavské pracovisko je koordinačným centrom troch klinických štúdií, pričom prof. Jurga je národným koordinátorom. Je zostavovateľom a autorom známej česko-slovenskej učebnice *Klinická onkológia a rádioterapia* (SAP Bratislava), ocenenej prémiou Literárneho fondu, ako aj kolektívneho diela *Klinická a radiačná onkológia I. a II. diel* (Osveta Martin). Okrem toho je spoluautorom ďalších 3 monografií, autorom/spoluautorom 8 skrípt, z ktorých dve sú v jazyku anglickom. Vychoval 7 docentov, 3 kandidátov vied, 8 doktorandov a aj v súčasnosti školí ďalších troch doktorandov. Funkciu prodekana FZaSP pre externé štúdium vykonával v rokoch 1997 – 2000 a 2005 – 2009. Bol takisto prodekanom pre liečebno-preventívnu činnosť a styk s fakultnou nemocnicou, členom vedeckej rady fakulty a členom Vedeckej rady Trnavskej univerzity. Dodnes je členom rôznych komisií – pre obhajoby doktorských dizertačných prác v odbore röntgenológia, rádiológia a verejné zdravotníctvo, pre odbor ošetrovateľstvo a verejné zdravotníctvo, pôsobil aj ako hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre rádioterapiu. Pôsobí v redakčných radách brnianskeho časopisu *Klinická onkologie* a slovenského periodika *Acta chemotherapeutica*. Prof. Jurga je členom mnohých onkologických spoločností v Európe i v Amerike.

Za vynikajúce výsledky v tvorivej činnosti dostal v roku 2012 Cenu Antona Hajduka. Tohto roku prevzal z rúk rektora Trnavskej univerzity čestný titul „profesor emeritus“. V spomienkach absolventov zostal ako pedagóg zaujatý pre šírenie znalostí z onkológie, pri skúškach ako prísny, ale spravodlivý učiteľ.

Profesor Jurga spomína, že to bola pevná viera v trvalé hodnoty, životný optimizmus a aktívne športovanie, ktoré ho sprevádzali po celý vedecký i pedagogický život. Zaslúžený dôchodok si užíva v Smoleniciach, ako emeritný profesor však naďalej odovzdáva svoje bohaté skúsenosti na vedeckej pôde fakulty.

Bohumil Chmelík

Prof. PhDr. Daniel Škoviera, PhD.

Život podľa hodnôt predkov

V posledný novembrový deň oslávil svoje sedemdesiate narodeniny klasický filológ, vysokoškolský pedagóg profesor Daniel Škoviera. Všetci tí, ktorí poznajú doterajšie dielo a širokú škálu vedecko-odborného záujmu profesora Škovieru, by však právom vyčítali úvodnej vete neúplnosť a prílišnú strohosť, čo sa týka predstavenia oslávenca. V osobe klasického filológa Daniela Škovieru sa totiž snúbi nielen znalec antiky s výborným neolatinistom, ale aj zručný básnik so znamenitým štylistom, latinista s grécistom či prekladateľ s popularizátorom starovekých, kresťanských i novolatinských diel. Celá jeho akademická dráha sa spája s dvoma klasickofilologickými pracoviskami na Slovensku: od úspešného absolvovania jeho univerzitného štúdia v roku 1970 s bratislavským a od znovuzriadenia Trnavskej univerzity, pri ktorej zrode v roku 1992 bol ako jeden zo zakladateľov, aj s trnavským.

Rodiskom Daniela Škovieru bola východoslovenská obec Mikulášová neďaleko Bardejova, zostať navždy v tomto krásnom kraji mu však nebolo súdené. To, že sa narodil ako syn gréckokatolíckeho kňaza, výrazne zasiahla do Škovierovho detstva a mladíckeho veku: rodina bola odsunutá na české územie a niekoľkoročný nútený pobyt v rôznych mestách Moravy a Čiech. Napriek takémuto zásahu však niet pochýb o tom, že v spomínanej skutočnosti spočíva jednoducho esencia jeho života, ktorá sa odzrkadľuje v správnom zmýšľaní, kladnom životnom postoji a v neposlednom rade takej prepotrebnej ľudskosti skromného a pokorného človeka.

Po rokoch poznačených častým sťahovaním smerovali kroky mladého Daniela Škovieru opäť na Slovensko, kde sa mu od vysokoškolských čias stala zázemím Bratislava. Na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského vyštudoval odbor latinský a francúzsky jazyk, čím si začal napĺňať túžbu stať sa romanistom. Do roku 1979 pôsobil na svojej alma mater ako odborný asistent, no v nasledujúcich rokoch, takých neprajných pre klasické jazyky, bol nútený katedru opustiť a do nežnej revolúcie v roku 1989 pracoval na oddelení dejín a teórie žurnalistiky. Odchod z katedry, našťastie, neznamenal zároveň aj opustenie odboru, ba práve naopak, v tomto období D. Škoviera pracoval na prekladoch viacerých významných prác, ktoré neskôr po zmene režimu našli svoje vydavateľstvá.

Rok 1989 priniesol pre obnovenie pedagogickej činnosti Daniela Škovieru ozajstný prelom. Vďaka návratu za katedru postupne dostali možnosť spoznať jeho pedagogické kvality nielen študenti Filozofickej fakulty UK, ale aj študenti Bohosloveckej fakulty či Aloisiana a Fakulty humanistiky (dnešnej Filozofickej fakulty) Trnavskej univerzity, kde vyučoval rôzne predmety: grécku i latinskú gramatiku, prekladové semináre, antickú mytológiu, textovú kritiku i novolatinské písomníctvo. Trnavská katedra klasických jazykov, ktorej dal špeciálne zameranie na novolatinské písomníctvo, fungovala od samých začiatkov pod jeho vedením viac ako dve desaťročia. Netreba osobitne zdôrazňovať, že budovanie katedry takmer z ničoho stavia človeka pred neľahké úlohy. Pri pohľade na uplynulé obdobie po takmer štvrťstoročí môžeme však úprimne skonštatovať, že Daniel Škoviera obstál aj v tejto úlohe. Svedčia o tom jeho vlastné výsledky v oblasti pedagogickej praxe i publikačných výstupov, ako aj výsledky jeho spolupracovníkov, resp. katedry ako celku.

Predstavu o bohatej publikačnej činnosti a rozsahu vedeckého záujmu Daniela Škovieru nám pomôže vytvoriť si čerstvo zostavená bibliografia publikovaných prác a výstupov za roky 1973 – 2016, ktorá ráta takmer 500 položiek. Svoju odbornú pozornosť delil profesor Škoviera takmer rovným dielom medzi antické, kresťanské i novolatinské diela. Bez nároku na úplnosť si tu pripomeňme aspoň niektoré z najvýznamnejších: preklad historického diela Ammiana Marcellina, Plutarchových Životopisov, preklady v rámci edície *Bibliotheca antiqua Christiana* či monografiu o Valentínovi Ecchiovi.

Ani v oblasti popularizácie antiky a jej recepcie nenecháva profesor Škoviera dianie na náhodu. V spolupráci so Slovenským rozhlasom sa pravidelne podieľal na príprave cyklu prednášok približujúcich dnešnému poslucháčovi Homérove či Vergíliove monumentálne diela. Pri výpočte tvorivých aktivít D. Škovieru treba uviesť aj jeho neúnavnú prácu editora pri vydávaní zborníkov či periodík, zastrešených jeho odbornosťou. Nielen dvanásť čísel periodika katedry klasických jazykov *Sambucus* je toho rukolapným dôkazom, ale aj vydané zväzky *Graecolatina et Orientalia*.

Prof. D. Škoviera prijíma gratuláciu od významného rakúskeho neolatinistu a bývalého dekana Filozofickej fakulty Viedenskej univerzity prof. Römera.

V našom príspevku sme uviedli prevažne objektívne merateľné údaje, obraz Daniela Škovieru by však zďaleka nebol úplný, keby sme nepripojili aj náš nasledujúci poznatok: čokoľvek doteraz život priniesol, profesor Škoviera za žiadnych okolností nezabudol byť človekom. Človekom, ktorý aj v ťažkých chvíľach žil a žije podľa hodnôt zdedených od svojich predkov. Je nám veľkou cťou, že sme jeho žiakmi a kolegami. V mene nás všetkých mu želám pevné zdravie, pokoj, lásku a Božie požehnanie!

Nicol Sipekiová

Filozofická fakulta

O výskume verejnej mienky v kontexte zahraničnej politiky

Katedra politológie v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku usporiadala 10. novembra prednášku doc. Oľgy Gyarfášovej (na fotografii) na tému *Výskum verejnej mienky a zahraničná politika*. Prednáška bola súčasťou grantu č. 2016/12 realizovaného s podporou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Nadácie Konrada Adenauera. Zamerala sa na sprístupnenie dôležitých aspektov súvisiacich s výskumom verejnej mienky v kontexte zahraničnej politiky SR, resp. jej vnímaním slovenskou verejnosťou v rokoch 1996 – 2016.

Ako zásadné problémy súčasných výskumov verejnej mienky prednášajúca spomenula fenomén nerozhodnutých a skrytých voličov, resp. voličov, ktorí sa v čase volieb rozhodujú až tesne pred odovzdaním hlasu. Táto početná skupina je schopná pri svojej aktívnej účasti zásadným spôsobom zmeniť výsledky hlasovania, keďže ich hlas nie je v predvolebných prieskumoch viditeľný. Súčasný trend vo voličskom správaní v kombinácii s vysokou mierou voličskej volatility tak môže podľa doc. Gyarfášovej znižovať v časti verejnosti dôveryhodnosť a význam predvolebných prieskumov.

Prednáška sa ďalej zamerala na správne chápanie informácií, ktoré prinášajú prieskumy verejnej mienky. Súčasťou prezentácie bola aj analýza faktorov, ktoré sa pri nesprávnom narábaní s prieskumami verejnej mienky podieľajú na zvyšujúcej sa nedôvere voči výskumným agentúram. Poukazovanie na manipuláciu prieskumov verejnej mienky v predvolebnom období zo strany niektorých politických strán tak paradoxne nepriamo zvýšilo potenciál generovania volebných prekvapení. Prednášajúca následne špecifikovala dôležitosť informácií pre verejnosť, čo sa týka výberu skúmaných dát, veľkosti vzorky, času zberu dát, metodiky, zberu a spracovania dát, ktoré by mali byť zverejňované spolu s prieskumom verejnej mienky. Hlavnú zodpovednosť za informácie o prieskumoch verejnej mienky tak na Slovensku majú médiá.

V kontexte výskumu verejnej mienky a zahraničnej politiky SR sa prednáška zamerala na sprístupnenie informácií z výskumov verejnej mienky v období rokov 1997 – 2016. Tie potvrdili skutočnosť, že po vstupe Slovenskej republiky do NATO v marci 2004 a 1. mája 2004 do Európskej únie sa zahraničnopolitické otázky zo slovenského politického diskurzu vytratili. Tento fakt sa následne odrazil aj vo verejnej mienke, ktorá prestala reflektovať ciele a dôležitosť zahraničnej politiky SR v kontexte našej aktívnej účasti na politikách

Európskej únie a Severoatlantickej aliancie.

Prednáška aj následná diskusia s poslucháčmi ukázala potrebu širokého verejného diskurzu týkajúceho sa cieľov zahraničnej politiky SR, ktorá môže výrazným spôsobom dopomôcť k širokému občianskemu uvedomeniu si kultúrnych atribútov, ktoré najviditeľnejšie moderujú našu kolektívnu identitu. Zároveň stretnutie naznačilo, že otázky domácej a zahraničnej politiky SR sa najmä v kontexte prehlbujúcej globalizácie čoraz častejšie prekrývajú. Preto je stanovenie zahraničnopolitických priorít a ich zrozumiteľné komunikovanie vo verejnosti zo strany politických reprezentantov zásadným atribútom ovplyvňujúcim stabilitu a dôveryhodnosť politických inštitúcií.

Alumni stretnutie katedry filozofie

V sobotu 12. novembra usporiadala Katedra filozofie FF TU druhý ročník stretnutia svojich absolventov. Na stretnutí členovia katedry predstavili organizáciu Alumni Philao, ktorú založili ako platformu pre živý kontakt medzi katedrou a jej absolventmi, pre vzájomnú inšpiráciu a organizovanie diskusií a spoločenských stretnutí. Stretnutie bolo venované diskusii na tému *Ako organizovať vzdelávanie (nielen) filozofie*. S diskusnými príspevkami vystúpili hostia: absolventka Viera Lutherová, ktorá v súčasnosti pracuje ako školská psychologička, a pedagógovia, ktorí na katedre v minulosti prednášali: prof. Oliver Bakoš, prof. Slavomír Gálik a doc. Jozef Piaček. Stretnutie bolo spojené s kultúrnym program, o ktorý sa postarali hudobníci, absolventi Jaroslav Šajgalík a Roman Gorelka.

Európske stretnutie archeológov

Zástupcovia Katedry klasickej archeológie Filozofickej fakulty TU Mgr. Miroslava Daňová, PhD., a študent David Šálka (druhý menovaný vďaka spolupráci a podpore spoločnosti Via Magna, s.r.o.) sa v dňoch 31. augusta – 4. septembra zúčastnili na európskom stretnutí archeológov na univerzite v litovskom Vilniuse. Konferenciu a stretnutie stoviek odborníkov zastrešila European Association of Archaeologists (EAA) a univerzita vo Vilniuse. Miroslava Daňová na konferencii prezentovala poster *Jewelry from Germanic graves in Krakovany-Stráže* s odbornou analýzou germánskeho prsteňa z kniežacieho hrobu (spoluautorom je Vladimír Krupa). Artefakt je kľúčovým nálezom pre výskum šperkov v strednej Európe, pretože je aktuálne najstarším dokladom vlastnej produkcie germánskych zlatých prsteňov. Akvizíciu uvedeného prsteňa pre Balneologické múzeum v Piešťanoch zároveň vyhodnotil časopis *Pamiatky a múzeá* za akvizíciu roka 2015 na Slovensku (viac *Pamiatky a múzeá* 3/2016, s. 13 – 17).

Reflexia človeka v slovanskom filozofickom prostredí

Katedra etiky a morálnej filozofie 26. októbra zorganizovala medzinárodné kolokvium pod názvom *Reflexia človeka v slovanskom filozofickom prostredí*, ktoré bolo súčasťou grantu VEGA č. 1/0375/16. Akademické podujatie slávnostne otvoril dekan FF prof. Milan Katuninec. Po ňom nasledoval príhovor vedúcej katedry etiky a morálnej filozofie prof. Heleny Hrehovej. Bohatou obsahovou pestrosťou, enigmatickými prístupmi filozoficko-esenciálnych pohľadov na človeka v slovanskom svete sa vyznačovali príspevky účastníkov kolokvia z Ruska, Poľska, Česka, ako aj domáceho slovenského regiónu. Tematicky v nich rezonovala téma slobody človeka, zmyslu ľudskej existencie a ľudskej dôstojnosti, aktuálne korelácie medzi človekom a technikou, zápas človeka o pravdu, ale aj utrpenie a viera, ako aj súcit človeka ako esenciálneho konštruktu ľudskej existencie. Kontextuálnym predmetom prednášok bola tematika spoločenských systémov totalitarizmu, demokracie a ich vplyv na de/formáciu človeka. V príspevkoch sa najčastejšie skloňovali mená F. M. Dostojevskij, Lev N. Tolstoj, N. A. Berďajev, I. A. Iľjin, Lev Šestov, B. Čičerin, Lev Trockij z ruskej filozofickej proveniencie. Parciálne sa jednotliví účastníci venovali filozoficko-esenciálnej reflexii životného svedectva kardinálov J. Ch. Korca, T. Špidlíka, F. Tomáška, žurnalistu a kňaza Antona Hlinku, literárneho vedca V. Turčányho, svedka katyňskej masakry Andreja Žarnova, J. Záborského, básnika a výtvarníka B. Reyneka, T. G. Masaryka, ako aj prof. M. Hamadu, pred rokmi pôsobiaceho na našej fakulte.

Podnetná a bohatá diskusia otvorila aktuálne témy, ktoré môžu byť potenciálnym leitmotívom nasledujúcej konferencie o slovanskej vzájomnosti. Účastníci vedeckého kolokvia ocenili výber tematiky slovanského myslenia organizátormi, a tiež jej význam pre posilnenie slovanského povedomia a slovanskej spolupatričnosti.

„One week with“ David Ian Perrett

V dňoch 24. – 28. októbra na pozvanie katedry filozofie a Centra kognitívnych štúdií prednášal na pôde Filozofickej fakulty TU významný odborník v oblasti tematizovania atraktivity ľudskej postavy a tváre prof. David Ian Perrett (na fotografii), ktorý pôsobí na škótskej univerzite v St. Andrews ako profesor psychológie a neurovied. Nosnou témou cyklu siedmich prednášok bolo vnímanie krásy človeka z perspektívy biológie a evolučnej teórie, podľa ktorej je vyhodnocovanie príťažlivosti človeka späté s uprednostňovaním jedincov, ktorí pôsobia zdravšie a ich imunitný systém je odolnejší voči chorobám. Preferencia istého typu telesných čŕt, ako ukazuje súčasný empirický výskum, súvisí s faktormi, ako je hladina hormónov v krvnom obehu jedincov, výchova či kultúrne prostredie, no prekvapivo môžu našu estetickú skúsenosť, ako aj samotný vzhľad ovplyvniť aj geografické podmienky a pozitívnym spôsobom môže k atraktivite výzoru človeka prispieť aj zdravá výživa. Návšteva prof. Perretta bola realizovaná prostredníctvom APVV grantu: *Kognitívne prehodnotenie krásy: Zjednotenie filozofie a kognitívnych štúdií estetického vnímania*.

Pripravili:
M. Martinkovič, M. Daňová, E. Orbanová, R. Kišoňová, M. Rušinová

Pedagogická fakulta

Ďakujeme za reprezentáciu, Dominika!

Máte pocit, že je toho na študenta priveľa? Že vás preťažujú referátmi či úlohami, že ste vyťažení štúdiom na maximum? Že sa už nedá stihnúť nič iné? Prečítajte si rozhovor s Bc. Dominikou Glozmekovou, študentkou učiteľstva pre primárne vzdelávanie Pedagogickej fakulty TU, ktorá sa v dňoch 4. – 8. septembra 2016 zúčastnila na IV. univerziáde. V plávaní si v štyroch disciplínach vybojovala tri zlaté a jednu striebornú medailu. Získala tak štatút najúspešnejšej reprezentantky PdF TU a pravdepodobne aj celej TU.
Do rozhovoru sme zatiahli aj Mgr. Danu Masarykovú, PhD., ktorá Dominiku pozná ako vyučujúca a aj ako porotkyňa športových zápolení.

Dominika, ako vyzerá životospráva športovkyne?
Dominika Glozmeková: V skratke by sa dalo povedať – spím menej a hýbem sa viac. Plávanie je špecifické v tom, že si vyžaduje neustály pravidelný tréning. Do týždňa mám deväť tréningov vo vode a päť na suchu, to znamená v telocvični alebo v posilňovni. Môj tréningový týždeň? Každý deň trénujem ráno, a to 1,5 až 2 hodiny, a okrem stredy trénujem aj každý deň poobede. Tieto tréningy trvajú 2 až 3 hodiny. Výnimočne mávame tréning aj v sobotu ráno. V stredu poobede máme v rámci klubu voľno, ja však v tomto čase (ak mi to okolnosti umožňujú) chodievam individuálne na kondičný tréning. Okrem toho pravidelne behávam alebo cvičím sama doma, podľa času a aj nálady. Som presvedčená, že telu na oddych stačí 6-7 hodín spánku, tým sa riadim. Ak som koncom týždňa veľmi unavená, tak si pospím dlhšie v nedeľu. Čo sa týka stravovania, jem v podstate skoro všetko, snažím sa obmedzovať pečivo, sladkosti, sladené nápoje a, samozrejme, počas tréningového obdobia nepripadá do úvahy žiaden alkohol. Isteže si nájdem čas aj na zábavu, mám rada hudbu aj tanec, takže raz či dvakrát za semester vybehneme s kamarátkami von a odreagujeme sa.

Ako sa dá skĺbiť štúdium a šport? Mnohým sa to nedarí, máte svoj recept?
D. G.: Jednoduché to rozhodne nie je, ale vybrala som si sama. Keď je niečo náročné, tak to zvyčajne aj stojí za tú námahu. Školu a plávanie sa snažím čo najefektívnejšie skĺbiť, a to tak, aby som ani jedno nezanedbala. Počas semestra som zvyčajne rada, keď stihnem absolvovať aspoň polovicu z vyššie uvedeného počtu tréningov. Mám šťastie, že dekan pedagogickej fakulty profesor René Bílik má pozitívny prístup k športovcom a podporuje tieto študentské aktivity, v minulom akademickom roku mi bola schválená fakultatívna účasť na výučbe, čo bola pre mňa v tomto smere obrovská pomoc. Po dohode s vyučujúcimi som absolvovala 50 % účasti na výučbe. Som za túto ústretovosť veľmi vďačná a aktuálne o ňu žiadam znova. Ide však len o tie prednášky či semináre, ktoré sa mi reálne prekrývali s tréningom, inak som chodila na výučbu ako všetci ostatní. V tejto súvislosti chcem spomenúť pomoc Mgr. Dany Masarykovej, PhD., z katedry školskej pedagogiky, ktorá mi v týchto záležitostiach vždy radila a pomáhala.

Pýtame sa na Dominiku aj Mgr. Dany Masarykovej...
Dana Masaryková: Dominika je skutočne nielen vynikajúca športovkyňa, ale i excelentná študentka. Len málokto si vie predstaviť, aké náročné je skĺbiť vrcholový šport s vysokoškolským štúdiom. Ja sama som bola síce reprezentantkou v plávaní, ale len v juniorskom veku, pretože potom mi už väčšinu času vypĺňala škola či pracovné aktivity a šport išiel postupne na vedľajšiu koľaj. Preto keď je to v mojich silách, snažím sa športovcom na našej fakulte pomáhať aspoň po organizačnej stránke.

Predsa však, Dominika: neprihliadajú vyučujúci na vašu vyťaženosť? Neprižmúria sem-tam očko? Dá sa na šport vyhovoriť, ak nestihnete povedzme napísať povinný referát?
D. G.: Hah, tak to neviem. Nikdy som takto neuvažovala. Jediná úľava, o ktorú som mala a aj mám záujem, je tá, aby som mohla niekedy tráviť menej času v škole na vyučovaní a namiesto toho byť na tréningu. Inak si všetky povinnosti (výstupy na seminároch alebo na praxi, seminárne práce alebo semestrálne projekty atď.) plním v riadne stanovených termínoch. Ani by som nechcela, aby sa to zmenilo, pretože výsledky v škole sú pre mňa rovnako dôležité ako výsledky v športe. Nechcem nič dostávať zadarmo, nebolo by to ani spravodlivé voči ostatným spolužiakom. Ak niečo zameškám kvôli tréningom, to si vždy zoženiem, aby mi nič nechýbalo. Našťastie sú mnohí vyučujúci ochotní poskytnúť nám preberané materiály a aj medzi spolužiačkami mám výborné kamarátky, ktoré môjmu športovaniu fandia, môžem sa na ne spoľahnúť: ukážu mi a vysvetlia, čo sa preberalo, keď som chýbala.

Mgr. Dana Masaryková, PhD., tieto slová potvrdzuje:
D. M.: Musím sa priznať, že nikdy som žiadnemu športovcovi na našej fakulte „nevybavovala“ extra podmienky alebo úľavy, pretože – tak ako Dominika – o to nikdy nežiadali. Je asi v povahe športovca stanovené úlohy si plniť. Hovorím to preto, lebo sa často na športovcov pozerá ako na tých „menej“ inteligentných. Nevravím, že sa takí občas neobjavia, ale väčšina z nich je skutočne veľmi svedomitá,

a ak sa aj nestihnú dostatočne pripraviť na výučbu, tak to nie je preto, že by na to nemali schopnosti, ale zväčša nemajú dostatok času, pretože ho naplno venujú tréningom alebo pretekom. To však nie je Dominikin prípad, tá si naozaj plní svoje školské povinnosti veľmi poctivo.

Čo vás, Dominika, na štúdiu učiteľstva primárneho vzdelávania najviac baví?
D. G.: S výberom školy aj študijného odboru som nadmieru spokojná, mňa škola celkovo baví, rada sa dozvedám nové veci, obohacujem svoje vedomosti a posúvam sa stále vpred. Ale najmä si cením praktické zručnosti, a tým je moje štúdium špecifické. Páči sa mi, že máme každý semester prax, aj tie predmety, ktoré najviac s praxou súvisia, patria zvyčajne medzi moje obľúbené.

Ako vidíte svoju budúcnosť? Vyhrá šport či učiteľovanie?
D. G.: Pokiaľ to pôjde, určite sa budem aj po štúdiu naďalej venovať aktívnemu plávaniu, pretože je to to, čo chcem robiť a čo robím s radosťou. Avšak športom, a plávaním zvlášť, je až nemožné sa v našich podmienkach uživiť. Ak by sa to aj dalo, nie je to „práca“ na celý život. Ale v súčasnosti už mám absolvované vzdelávanie trénerov plávania I. kvalifikačného stupňa a aj zopár skúseností s trénovaním detí. Ak aj nie aktívnym plávaním, tak určite trénerstvom by som pri tomto športe mohla zostať, aj keď budem staršia. Trénerstvo s učiteľstvom k sebe majú veľmi blízko, takže v budúcnosti by som sa rada venovala obom.

Nedoplácajú na vašu zaneprázdnenosť vzťahy? Ste mladá, čas beží...
D. G.: Je síce pravda, že keď začne semester a tréningy sú v plnom prúde, nemám už príliš voľného času. Okrem toho počas semestra aj brigádničím, robím plavčíčku na plavárni Materiálovo-technologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity, je to zároveň aj môj tréningový priestor. Je teda celkom bežné, že ráno odchádzam z domu prvá medzi šiestou a pol siedmou hodinou a vraciam sa po práci o pol desiatej večer a medzitým behám na trase medzi školou a plavárňou. Ale napriek tomu nepociťujem, že by som nemala čas na svojich blízkych. Môj priateľ, s ktorým sme spolu už vyše päť rokov, je taktiež športovec, futbalista, takže má tak ako ja dostatok svojich aktivít, a aj keď jeho režim nie je tak časovo náročný ako ten môj, dokáže to pochopiť, rešpektuje moje záujmy a čo je dôležité – vo všetkom ma podporuje. Ak sa dá vždy sa príde pozrieť na preteky a ja ho chodím zase povzbudzovať na zápasy.

Kto je ešte okrem priateľa vašou oporou?
D. G.: Tu je odpoveď jednoznačná, moji rodičia. Viem, že sa to tak hovorí, ale v mojom prípade je to naozaj pravda. Rodičia pri mne vždy stáli, fandili mi a pomáhali napĺňať moje sny aj vtedy, keď som nedosahovala žiadne úspechy, takže skoro všetka moja vďaka patrí len im. Bez nich by som plávať vlastne ani nemohla, pretože plávanie ako každý šport niečo stojí, či už je to členské pre klub, plavky, okuliare, plavecké pomôcky, štartovné na preteky a iné položky. Všetko spolu je taká suma, ktorú by som si sama z peňazí zarobených na brigáde nedokázala uhradiť. Alebo by som musela brigádničiť oveľa viac a častejšie, ale to by som už zase potom nemala kedy trénovať. Dnes by som určite nebola tam, kde som. Za to vďačím aj svojmu trénerovi Rastislavovi Hlavatému, ktorý

Úspešná reprezentantka Dominika Glozmeková (v strede) na stupni víťazov

mi je takisto veľkou oporou; pre mňa to bol a aj vždy bude najlepší tréner a skvelý človek. Ako jeho zverenkyňa mu plne dôverujem a iného trénera by som už vlastne ani nechcela.

Dominika, vidí sa mi, že nemáte kedy ani spať, nieto ešte snívať. Ale predsa... o čom snívate?
D. G.: Posledný rok mi priniesol neočakávané úspechy v plávaní, či už sú to výkony z Letnej univerziády SR, ktorá sa konala v septembri 2016 a na ktorej sa mi podarilo vyplávať pre našu školu tri zlaté a jednu striebornú medailu, ale aj nemenej dôležitý limit do slovenskej seniorskej reprezentácie, ktorý som splnila v júni 2016 na majstrovstvách Slovenska. Tieto úspechy ma motivujú do ďalšieho tréningu a určite chcem na sebe ešte pracovať. Bližšie by som sa však k svojim snom v plávaní radšej nevyjadrovala, rada si takéto veci nechávam pre seba, aby som niečo nezakríkla. Okrem toho môj najbližší sen sa týka skôr školy a na ten sa v nasledujúcom období aj najviac sústredím: úspešne dokončiť posledný ročník štúdia a zložiť štátne skúšky.

Čo by na záver poradila športová profesionálka Mgr. Dana Masaryková, PhD., tým, ktorí chcú športovať? Dá sa na Trnavskej univerzite v tomto smere realizovať?
D. M.: Trnavská univerzita v súčasnosti ponúka príležitosti skôr rekreačným športovcom, k dispozícii sú telocvične pre športové hry, aerobik, tanec či plaváreň. Rozbehla sa však spolupráca s UCM v oblasti volejbalu, kde je našou ambíciou postupne dosahovať lepšie výsledky i vo vysokoškolskej lige. Najväčším hendikepom však zostáva fakt, že Trnavská univerzita si musí prenajímať priestory na cvičenie. Ak má univerzita vlastné športoviská – ako napríklad UKF Nitra – je oveľa jednoduchšie realizovať či už vysokoškolský šport, alebo pohybové aktivity pre študentov. Verím, že v budúcnosti budeme môcť našim študentom vytvárať také podmienky, aby nás mohli reprezentovať tak ako Dominika Glozmeková.

Bc. Dominike Glozmekovej a Mgr. Dane Masarykovej, PhD., ďakujeme za rozhovor a želáme veľa síl v dosahovaní ďalších športových a odborných mét.

Rozhovor pripravila:
Gabriela Magalová
Foto: P. Uhrín

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Ochrana života ako etický problém súčasnosti

Týždeň vedy a techniky odštartoval v pondelok 7. novembra na fakulte zdravotníctva a sociálnej práce konferenciou *Ochrana života*. Šestnásty ročník bol poctou sv. Gianne Berettovej Mollovej a ústrednou témou boli etické problémy súčasnosti.

V úvode konferencie sa prítomným prostredníctvom videozáznamu prihovoril europoslanec MUDr. Miroslav Mikolášik, ktorý informoval prítomných o aktivitách Európskeho parlamentu v oblasti ochrany života a riešenia ďalších etických problémov. Účastníci konferencie sa mohli oboznámiť s etickými problémami súčasnosti z pohľadu medicíny, sociálnej prace, teológie, filozofie a paliatívnej starostlivosti. Široké spektrum odborného zamerania prednášajúcich umožnilo prítomným vypočuť si prednášky týkajúce sa etických problémov poskytovania zdravotnej starostlivosti v rôznych životných etapách pacienta vrátane problematiky pacientov v terminálnom štádiu ochorenia, a tiež pohľad teológov na starostlivosť o pacientov v terminálnom štádiu a na asistované ukončenie

života. Zaujímavým bol pohľad morálnej filozofie na nové technológie zasahujúce do ľudskej prirodzenosti. Keďže šestnásty ročník bol venovaný sv. Gianne Berettovej Mollovej, ktorá uprednostnila život svojho dieťaťa pred svojou liečbou onkologického ochorenia, viaceré prednášky boli venované problematike dieťaťa, matky a rodiny.

Záštitu nad konferenciou prevzali, tak ako po minulé roky, rektor Trnavskej univerzity v Trnave prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., a poslankyňa Európskeho parlamentu MUDr. Anna Záborská, ktorá vystúpila s prednáškou venovanou aktuálnym etickým problémom, ako sú starnutie populácie a eutanázia. Vedeckému a organizačnému výboru predsedal tak ako po všetky roky prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., ktorý si v posledných rokoch k spolupráci prizval PhDr. Kristínu Grendovú, PhD.

Kristína Grendová

Civilizačné ochorenia sa týkajú všetkých

Na pôde Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave po roku opäť privítali odborníkov z oblasti zdravotníctva na medziodborovom sympóziu *Civilizačné ochorenia*. Sympózium bolo pripravované v spolupráci s Fakultnou nemocnicou Trnava a pod záštitou Trnavského samosprávneho kraja a Mesta Trnavy.

Druhý ročník bol venovaný civilizačným ochoreniam, ktoré sa dotýkajú tak odbornej, ako laickej verejnosti. Na sympóziu vystúpilo dvanásť prednášajúcich, ktorí vo svojich prehľadových prednáškach poslucháčom priniesli pohľad na viacero zdravotných problémov súvisiacich s metabolickým syndrómom ako súborom ochorení a zdravotných problémov. Účastníci si mohli vypočuť prednášky z oblasti chirurgie, kardiológie, onkológie, infekčnej medicíny, hepatológie, laboratórnej medicíny a verejného zdravotníctva. Všetky sa stretli s veľkým záujmom, o čom svedčila aj bohatá diskusia k jednotlivým príspevkom.

V publiku boli bohato zastúpení študenti a pedagógovia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU, ako aj zamestnanci Fakultnej nemocnice Trnava, ktorí privítali možnosť svojho ďalšieho vzdelávania formou sympózia. Sympózium vedecky a organizačne zastrešili dekan Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., a PhDr. Kristína Grendová, PhD.

K. G.

Podpora cudzojazyčných kompetencií

Sprachkompetenz als Bestandteil des lebenslangen Lernens – Language Competence as Part of Lifelong Learning

Dňa 21.októbra sa uskutočnila na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce TU v poradí už siedma konferencia s medzinárodnou účasťou v cudzích jazykoch so zameraním na prezentáciu výsledkov prác doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov z rôznych univerzít a rôznych študijných zameraní. Cieľom konferencie, ktorej účastníci boli interní i externí doktorandi z Nemecka, Čiech a zo Slovenska, je podporiť cudzojazyčné kompetencie, ktoré sú v dnešnom svete nevyhnutným predpokladom medzinárodnej spolupráce.

Cudzojazyčné znalosti ako kľúčové kompetencie sa dostávajú na rovnakú úroveň ako odborné znalosti, čím spoluvytvárajú profil absolventa vysokej školy, ako aj mladého vedeckého pracovníka. Prezentovať svoje práce v cudzích jazykoch by malo byť v súčasnom multikultúrnom svete pre každého mladého človeka samozrejmosťou i preto, aby svoje vedomosti a skúsenosti dokázal predniesť na zahraničných fórach. Z tohto dôvodu ponúkame mladým vedcom možnosť pravidelne každý rok napísať v cudzom jazyku odborný článok, pripraviť sa na jeho prezentáciu, ako aj možnosť diskutovať na danú tému. Veľkým prínosom je i to, že sa diskutuje o rôznych témach, čo rozširuje slovnú zásobu účastníkov.

Vedeckovýskumná činnosť patrí na každej univerzite stále viac k prioritám a stáva sa čoraz dôležitejším kritériom hodnotenia jej kvality. Medzi základné podmienky na rozvoj tejto činnosti patrí aj cudzojazyčná kompetencia študentov i pedagógov. Najvyššie hodnotené sú aktivity na medzinárodnej úrovni. Úspešnosť vo vedeckovýskumných projektoch predstavuje významný prvok pri získavaní finančných prostriedkov potrebných pre rozvoj fakúlt. I z tohto dôvodu by mali predstavitelia vysokých škôl podporovať jazykové vzdelávanie, ktoré je predpokladom úspešného zaradenia sa absolventov do medzinárodných vedeckých tímov i do pracovného procesu. Ovládanie cudzích jazykov je totiž jednou z podmienok predpokladaného zvýšenia sociálnej a profesijnej mobility v integrovanej Európe.

Jana Keketiová

Workshop o pripravenosti na špecifické ohrozenia

Úrad hlavného lekára v spolupráci s konzorciom medzinárodného projektu financovaného Európskou úniou pod názvom SH-CAPAC (pozri http://www.sh-capac.org), s Katedrou verejného zdravotníctva FZaSP Trnavskej univerzity, s Ministerstvom zdravotníctva SR a Európskou úradovňou Svetovej zdravotníckej organizácie sa podieľal na organizovaní a vedení workshopu s medzinárodnou účasťou.

Obsahom vzdelávacej aktivity bolo riešenie otázok súvisiacich so zdravím migrantov a informovanie účastníkov o výstupoch prebiehajúceho projektu. Workshop sa uskutočnil 25. októbra na pôde Ministerstva zdravotníctva SR a okrem medzinárodných účastníkov zo štyroch krajín sa na ňom zúčastnilo aj široké spektrum odborníkov z vybraných rezortov z celej Slovenskej republiky. Zo zúčastnených expertov možno spomenúť napríklad zástupcov orgánov verejného zdravotníctva, praktických lekárov, poskytovateľov neodkladnej zdravotnej starostlivosti či expertov zaoberajúcich sa migračnou politikou z rezortu Ministerstva vnútra SR. Rezort ministerstva obrany okrem zástupcu Úradu hlavného lekára reprezentovali zamestnanci a profesionálni vojaci z Vojenského ústavu hygieny a epidemiológie, Veliteľstva pozemných síl OS SR a Práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany. Program návštevy zahraničných expertov pokračoval na druhý deň návštevou vybraného zariadenia Migračného úradu Ministerstva vnútra SR.

Účasť Úradu hlavného lekára ako rovnocenného partnera na takejto významnej medzinárodnej aktivite predstavuje len ďalší z krokov v rámci civilno-vojenskej spolupráce, ktoré zlepšujú pripravenosť zdravotníckej služby OS SR na možné špecifické hrozby nevojenského charakteru. Spoločné aktivity v rámci spolupráce zdravotníckej služby s civilnými zložkami sú však aj jednou z podmienok, ktoré môžu prispieť k všestrannému rozvoju našej služby v blízkej budúcnosti, keďže prepojenie všetkých zdravotníckych systémov je v prípade nevojenských ohrození základnou podmienkou úspechu.

Peter Letanovský

Teologická fakulta

Pohostinnosť ako staronový jazyk

Slovo pohostinnosť pochádza z latinského ***hospes*** *a znamená jednak hosť, ale aj cudzinec, ktorý môže predstavovať potenciálne nebezpečenstvo. Medzi týmito dvoma významami sa v minulosti ťažko rozlišovalo, azda podobne, ako sa nám niekedy ťažko rozlišuje medzi hosťom a cudzincom.*

Tieto slová sa stali úvodom k medzinárodnej konferencii, ktorá sa konala v dňoch 13. – 14. októbra v priestoroch Teologickej fakulty Trnavskej univerzity a Primaciálneho paláca v Bratislave. Ako napovedajú úvodné slová, konferencia bola venovaná v súčasnosti veľmi aktuálnej téme migrácie a jej organizátori zvolili názov *Pohostinnosť ako staronový jazyk postkresťanskej Európy?* Konferencia sa konala v spolupráci s Nadáciou Konrada Adenauera a svoje príspevky predniesli aj zahraniční hostia z Nemecka a Rakúska: viedenský emeritný profesor Paul Michael Zulehner, ktorý hovoril o výzve vytvoriť modul teológie pohostinnosti, v rámci ktorého by mala byť vytvorená aj teológia úteku a prijímania jednotlivcov na úteku; profesorka Heidrun Friese z Technickej univerzity v Chemnitz, ktorá sa zamerala na zobrazovanie ľudí v pohybe v obraze nebezpečenstva, obetí alebo hrdinov, ktorí vytvárajú súčasný pohraničný režim v Európe a ktorí vymedzujú hranice pohostinnosti; a tiež doktorand Katolíckej univerzity v Ingolstadte Christian Nordhorn, M.Sc.

Svoje príspevky predniesli aj kolegovia z Českej republiky: doc. Michal Opatrný a PhDr. Zuzana Svobodová, PhD., z TF JU a tiež naši domáci kolegovia – Mgr. Ľubomír Dunaj, PhD., z FT PU a Mgr. Róbert Karul, PhD., z Filozofického ústavu SAV.

Na konferencii sa zúčastnili hostia venujúci sa téme na inej ako akademickej pôde. Poslucháči si mohli vypočuť príspevky reformovaného rabína Mišu Kapustina a Daniela Pastirčáka, kazateľa Cirkvi bratskej. Rabín Kapustin priblížil pohostinnosť v rámci židovskej tradície a Daniel Pastirčák hovoril o kresťanskom imperatíve lásky *Milujte svojich nepriateľov!* a otvoril dilemu medzi „strachom o uchovanie našej kresťanskej kultúry a medzi vernosťou Kristovi evanjelia, ktorý nás volá do rizika otvorenej aktívnej lásky, ktorá prekračuje hranice, domnelých i skutočných nepriateľstiev“. Prínosom boli tiež teoretické a praktické poznatky JUDr. Miroslavy Mittelmanovej, špecializujúcej sa na azylové a migračné právo a úzko spolupracujúcej s mimovládnou organizáciou Liga za ľudské práva.

Profesor Paul Michael Zulehner

Vybrané prednášky budú v krátkom čase sprístupnené na internetovej stránke TF TU – www.tftu.sk.

Neplodnosť ako výzva

V dňoch 16. – 21. októbra prebiehal v priestoroch Cyrilometodějskej teologickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci stredoeurópsky výmenný program pre univerzitné štúdiá CEEPUS. Témou tohto medzinárodného stretnutia bola *Infertility as a challenge* (neplodnosť ako výzva), čo bola možnosť efektívne prehĺbiť naše poznatky z absolvovaného predmetu bioetiky, kde sme sa podobnými témami zaoberali.

Na konferencii sa zúčastnili študenti z Rakúska, Rumunska, Slovenska, Poľska a Maďarska. Prebiehala v anglickom jazyku, čo vytváralo bezbariérovú komunikáciu medzi všetkými zúčastnenými. Program počas celého týždňa bol naozaj na vysokej úrovni, za čo vďačíme predovšetkým Cyrilomedějskej teologickej fakulte a hlavnému koordinátorovi Dominikovi Opatrnému, Th.D. Súčasťou každého dňa boli prednášky zamerané

na hlavnú tému, čiže neplodnosť. Bližšie sme sa dozvedeli a následne sme diskutovali o otázkach neplodnosti vyskytujúce sa v moslimskom náboženstve, ich prítomnosti v cirkevných dokumentoch, o metódach umelého oplodnenia, psychologických a sociologických aspektoch prežívania tejto skutočnosti a zároveň sme sa pozreli na skúsenosti adopcie a princíp náhradného rodičovstva. Našou aktivitou, diskusiami a argumentmi sa postupne formovalo zaujatie vlastného postoja k danej problematike.

Podobne ako my študenti aj prednášajúci pochádzali z rôznych krajín – Chorvátska, Rakúska, Poľska a Česka. Hlavnou prednášajúcou bola známa bioetička z Viedenskej univerzity Sigrid Műller. No a aby sme neostali len pri prednáškach a kvalitnom prehlbovaní našich vedomostí, program bol rozšírený o mnohé exkurzie, napr. o prechádzku po nočnom Olomouci, návštevu Arcibiskupského zámku a záhrad v Kroměříži s prehliadkou mesta, výstup na Svatý kopeček a návštevu baziliky, čo spríjemnilo pobyt v krásnom a historickom meste v susednej Českej republike.

Toto medzinárodné stretnutie CEEPUS nás obohatilo vo viacerých smeroch: nabrali sme nové skúsenosti,

načerpali využiteľné informácie pre budúcnosť, zoznámili sme sa s aktuálnymi metódami a svedectvami s ich používaním pri prevencii neplodnosti a mali sme možnosť spoznať nových ľudí z okolia Európy. Odporúčame podobné výmenné programy naozaj všetkým študentom, pretože skúsenosti získané touto cestou sú kvalitné a prakticky využiteľné v budúcnosti, pri konfrontácii s touto problematikou a zaujatím postoja k jej riešeniu.

Diskusné stretnutie APEIRON

Dňa 27. októbra sa uskutočnilo jedno z pravidelných diskusných stretnutí APEIRON, na ktorom sa v neformálnom prostredí stretávajú študenti a pedagógovia Teologickej fakulty Trnavskej univerzity. Téma diskusného stretnutia bola nanajvýš aktuálna a inšpirácia pre jej voľbu prišla priamo od študentov. Základná os diskusie vychádzala z analýzy cirkevného dokumentu *Inštrukcia o kritériách rozlišovania povolania, pokiaľ ide o osoby s homosexuálnymi sklonmi vzhľadom na ich prijatie do seminára a na pripustenie do posvätného stavu*, ktorý vypracovala Kongregácia pre katolícku výchovu.

Ako kľúčový termín dokumentu, ktorý bol aj predmetom otvorenej diskusie, sa ukázal pojem „hlboko zakorenené homosexuálne sklony“. Práve tento pojem vyvolával v dokumente najviac otázok. Dokument sa opiera o katolícku kresťanskú antropológiu, ako aj problematiku prirodzeného zákona. Tieto teoretické východiská nie sú samozrejme prijímané vo všeobecnosti a ako také sa musia vyrovnať a reagovať na protiargumenty moderných etických teórií a odlišných antropologických východísk. V debate boli ponúknuté nielen teologické interpretácie, ale aj pohľady filozofov, psychológov a postrehy z prostredia sociálnej práce. Pre študentov boli najzaujímavejšie práve tieto aspekty debaty, ktoré poukazujú na potrebu dialógu medzi katolíckou vieroukou a súčasným stavom poznania v oblastiach psychológie, psychiatrie, medicíny a pod.

Pripomienka Petra Pázmaňa

Slovenský spolok Identita, Farnosť sv. Jozefa a slovenské samosprávy v Budapešti si v nedeľu 6. novembra pripomenuli 400. výročie vymenovania Petra Pázmaňa za ostrihomského arcibiskupa. Hlavným celebrantom slávnostnej svätej omše bol Mons. Ján Orosch, trnavský arcibiskup, ktorý v slávnostnej homílií zhodnotil plodný život kardinála Pázmaňa, zakladateľa Trnavskej univerzity, a tiež jeho významnú teologickú činnosť pri rekatolizácii obyvateľov Uhorska. Bol to kardinál Pázmaň, ktorý všetkým kňazom v Ostrihomskej arcidiecéze prikázal naučiť sa po slovensky, aby mohli kázať po slovensky hovoriacim veriacim, žijúcim na území tejto arcidiecézy, v im zrozumiteľnej reči.

Po svätej omši si účastníci uctili pamiatku kardinála Petra Pázmaňa kladením vencov k jeho soche pred kostolom na Námestí Mihálya Horvátha.

Dvojstranu pripravili
Matej Hákač + bch

Právnická fakulta

Islam v Európe

V dňoch 22. – 23. septembra 2016 zorganizoval Ústav pre právne otázky náboženskej slobody Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave v spolupráci s Ústavom pre konfesné právo a štátno-cirkevné vzťahy Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode v rámci projektu Vega „Financovanie cirkví a náboženských spoločností" medzinárodnú vedeckú konferenciu *Islam v Európe – právne postavenie a financovanie islamských náboženských organizácií,* ktorej sa zúčastnili poprední vedci z Brazílie, Českej republiky, Rakúska, Ruskej federácie, Slovenska a Ukrajiny.
Podujatie otvorili rektor Trnavskej univerzity v Trnave prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., dekanka Právnickej fakulty TU v Trnave doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., riaditeľ Ústavu pre konfesné právo a štátno-cirkevné vzťahy Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode doc. JUDr. ThDr. Oleksandr, Bilash, CSc., a riaditeľka Ústavu pre právne otázky náboženskej slobody Právnickej fakulty TU v Trnave ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D. Všetci vyzdvihli mimoriadnu aktuálnosť témy v súvislosti so súčasnou situáciou v Európe podmienenou migráciou a s ňou súvisiacimi sociálnymi a kultúrnymi zmenami.
Nasledovali vedecké príspevky domácich a zahraničných odborníkov, v ktorých traktovali islam a jeho historický vývoj i súčasný vplyv na spoločenské a politické dianie v jednotlivých politicko-geografických oblastiach (Ukrajina, Krym, Rusko, Brazília, SR, ČR a európsky kontinent). Ďalšie prednášky boli zamerané na impakt islamu

Na konferencii vystúpil aj prof. L. Kropáček. Foto: Michaela Moravčíková

na pracovné právo, právny status a financovanie islamských organizácií. Pozornosť bola venovaná aj fenoménu takzvaného Islamského štátu, teroristickým organizáciám a teroristickým atakom s náboženským pozadím. K zaujímavému priebehu svojím moderovaním prispela členka katedry dejín práva doc. JUDr. PhDr. Adriana Švecová, PhD., použijúc exkurzy do dejín ako ilustrácie a paralely súčasného diania. O konferencii informovalo aj Mediálne centrum Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode.

Michaela Moravčíková

Aktuálne problémy environmentálneho práva

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave zorganizovala v dňoch 6. – 7. septembra 2016 v Bojniciach 17. ročník česko-poľsko-slovenskej vedeckej konferencie na tému *Právo na životné prostredie a nástroje jeho presadzovania*. Tradíciu týchto pravidelných, každoročných vedeckých stretnutí, venovaných rôznym témam z oblasti environmentálneho práva, odštartovala iniciatíva pražskej Právnickej fakulty Univerzity Karlovej, pod ktorú sa podpísal a ktorú stále aktívne udržiava prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc. Záštitu nad odborným vedeckým podujatím prevzala doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., dekanka Právnickej fakulty TU v Trnave.

Spoločná fotografia účastníkov konferencie. Foto: prof. Marek Górski

Cieľom medzinárodnej konferencie bolo: *a)* vymedziť obsah a význam práva človeka na životné prostredie (medzinárodnoprávne, ústavnoprávne, administratívnoprávne, finančnoprávne aspekty), *b)* analyzovať platnú právnu úpravu presadzovania práv osôb v oblasti ochrany životného prostredia v kontexte medzinárodných zmlúv a právnych aktov Európskej únie v európskom právnom priestore, *c)* identifikovať silné a slabé stránky vnútroštátnej právnej úpravy práva na životné prostredie. Účastníkmi konferencie boli odborní zamestnanci Poľskej akadémie vied, Českej akadémie vied, pedagógovia z právnických

fakúlt univerzít v Poľsku (Opole, Bydgoszcz, Katovice, Štetín, Toruň, Gdansk), z právnických fakúlt v Českej republike (Karlova univerzita v Praha, Univerzita Palackého v Olomouci a Masarykova univerzita v Brne) a zo slovenských právnických fakúlt (Univerzita Komenského a Paneurópska vysoká škola).

Účastníci odborného podujatia označili za najzávažnejší problém odmietavý postoj súdov v rámci správneho súdnictva, ako aj ústavných súdov v predmetných krajinách k podpore presadzovania hmotnoprávneho obsahu práva na priaznivé životné prostredie, ktoré vyhlasujú ústavy vo všetkých troch štátoch – na Slovensku, v Českej republike i Poľsku. Dôsledkom je, že jednotlivec – súkromná osoba je schopná úspešne sa domôcť ochrany svojho verejného subjektívneho práva len vo výnimočných prípadoch. Dôvod spočíva najmä v limitoch prostriedkov občianskeho práva a v tom, že väčšina sťažovateľov neuspeje z dôvodu, že nie je schopná uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania príčinnej súvislosti medzi nezákonným stavom a porušením ich subjektívneho práva na priaznivé životné prostredie. Legislatívnym riešením je, okrem iného, zákonná úprava aktívnej procesnej legitimácie záujmových združení na ochranu životného prostredia, ktorá vystupuje na ochranu záujmov svojich členov. Katedra správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva Právnickej fakulty TU v Trnave vydá v tomto roku zborník referátov z tohto úspešného medzinárodného podujatia, určený všetkým, ktorí sa zaujímajú o problematiku právnej vymožiteľnosti základného práva zaručeného v čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky.

Soňa Košičiarová

Stretnutie katedier trestného práva

V dňoch 29. a 30. septembra sa členovia Katedry trestného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave zúčastnili na stretnutí katedier trestného práva Slovenskej a Českej republiky, ktoré je už tradičnou súčasťou života slovenských a českých právnických fakúlt a ktorého primárnym cieľom je prehlbovanie väzieb medzi členmi akademickej obce pôsobiacimi v oblasti trestného práva. Tento rok sa organizátorstva stretnutia ujala Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, predovšetkým vedúci Katedry trestného práva PF UMB a odborník na trestnoprávne otázky nielen na úrovni akademickej, ale tiež na úrovni aplikačnej praxe, doc. JUDr. Jaroslav Klátik, PhD.

Katedra trestného práva PF UMB zvládla organizátorstvo tejto tradičnej akcie brilantne. Nechýbali na ňom poprední odborníci z oblasti trestného práva a pedagógovia právnických fakúlt Slovenskej republiky a Čiech. Svojou prítomnosťou všetkých obohatila osobnosť českého aj slovenského trestného práva prof. Dagmar Císařová, DrSc. (1932). Pre svoje výnimočné odborné kvality je uznávaná právnickou verejnosťou nielen na domácej pôde, ale tiež v zahraničí, dôkazom čoho je tiež získanie titulu Právnik roka 2007. Tohtoročné stretnutie slovenských a českých katedier trestného práva prebehlo v príjemnej pracovnej atmosfére. Ako každoročne poskytlo platformu na zintenzívňovanie vzájomných vzťahov medzi jednotlivými katedrami, ako aj priestor na vytvorenie nových možností ich vzájomnej spolupráce. Podujatie ponúklo okrem výmeny odborných poznatkov aj zdieľanie skúseností katedier z oblasti výučby trestného práva a s ním súvisiacich predmetov.

Eva Szabová

Právna úprava chráneného oznamovania

Prednáša profesor David Lewis

Chránené oznamovanie (whistleblowing) ako účinný nástroj na odhaľovanie nekalých praktík bolo hlavnou témou rovnomennej medzinárodnej konferencie, ktorá sa v Aule Pazmaneum Trnavskej Univerzity v Trnave konala 18. októbra t. r. Podujatie zorganizovala Právnická fakulta TU v spolupráci s Friedrich Ebert Stiftung, Asociáciou pracovného práva, Slovenským národným strediskom pre ľudské práva, Transparency International Slovensko a Elsou v rámci projektu Vega *Zákonník práce a jeho možné variácie*. Osobitné pozvanie patrilo študentom právnickej fakulty.

Úvodná prednáška profesora Davida Lewisa, vedúceho vedeckej skupiny pre whistleblowing z Middlesex University London, ponúkla pohľad na právnu úpravu chráneného oznamovania vo viacerých štátoch sveta a na základe skúseností v iných krajinách následne aj odporúčania pre Slovensko. Pavel Nechala, advokát a spolupracovník Transparency International Slovensko sa venoval významu chráneného oznamovania pri vytváraní etického prostredia na pracovisku so zvláštnym zreteľom na súčasný stav vo verejnej správe. O praktické skúsenosti Národného inšpektorátu práce sa s účastníkmi podelila Jana Mochňacká, o skúsenosti mimovládnej organizácie pri zastupovaní oznamovateľov zasa advokátka Marianna Leontiev, spolupracujúca s Nadáciou Zastavme korupciu. Výkonný riaditeľ Slovenského národného strediska pre ľudské práva ponúkol perspektívu dohľadového orgánu. Diskusia sa niesla v duchu komparácií so zahraničím, ale aj špecifikovania domácich káuz. Medzinárodná konferencia o whistleblowingu bola tiež alternatívnou metódou výučby študentov o tejto oblasti pracovného práva.

Michaela Moravčíková

HELENA HREHOVÁ

Diskrétna krása

V diskrétnej kráse je ľudské „ja“ tiché,
preto s bázňou stretáva druhého,
aby nedošlo k narušeniu transparentnosti,
v ktorej sa zrkadlí neopakovateľnosť.

Diskrétnosť oslobodzuje ľudí
od zbytočných rečí, chvály, súdov,
aby v posvätnom tichu bolo počuť,
ako duša dýcha krásou.

Dotyky ticha

Ticho je hudbou,
prevyšuje tóny zeme
a v duši tristne znie
pri dotyku vĺn najhlbších.

Ticho je poéziou,
ktorá nemá rým,
je slovom nevypovedaným
i nebom medzi priateľmi.

Ticho je obrazom
bez honosného rámu,
predstavuje ikony živé
stvárňujúce bytie v jeho podstate.

Žalm na všednosť dňa

Pane, zložila som ťažký batoh z pliec
a hovorím s tebou veľmi dôverne,
ako malé dieťa, čo pred otázkou
zvýrazní oslovenie Otec.

Suchopárnosť mojej duše zavlaž,
kanálom milosti zúrodní pôdu,
aby sa zrno ujalo
a siatina smela rásť.

Žalm dňa celkom sivého
premeň na hymnus slnečný
a slzy prijmi ako ľútosť nad tým,
že sa ti stále málo podobám.

Autorka básní prof. Helena Hrehová je vedúcou Katedry etiky a morálnej filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity.

GABRIELA MAGALOVÁ

Pozerám, pozerám…

na stromy, na ten chrám,
kde oltár kvitne,
kde každý lístok je
spievaný otčenáš,

na chumáč radosti,
na tanec pod kôrou,
na vtáčie volanie,
v krídlach má: poď domov...

na stromy, na ten zvon,
má srdce z čipky,
čo pavúk vykúzlil
z ľahučkej nitky

Autorka veršov doc. G. Magalová prednáša na Pedagogickej fakulte

Prečo potrebujeme spiritualitu?

Nie som fundamentalista.
Nezamieňam si prst ukazujúci na mesiac s mesiacom samotným (zen buddhistický kóan). Neverím, že môžem preliať more do fľaše (Augustín), uväzniť skutočnosť v slove a slovo čítať, akoby znenazdajky zostúpilo zo vzduchoprázdna.
Nezakladám si na tom, že patrím k „vyvoleným“, ktorí „vedia“ a „môžu“. Naopak, mám radšej autenticitu pred strnulým pátosom póz, svetlo pred šerom, pôdu pod nohami pred letom vypožičaným balónom.
Možno preto, že sa desím schizofrénie – teatrálneho predstavenia v „sále dharmy“ za dňa a šedivého odlíčenia na noc.
Ale možno som len (trocha viac) úprimný.
Nie som „něcista“ (Tomáš Halík), čo verí, že „niečo tam hore“ musí byť, ale neunúva sa príliš pohliadnuť tým „smerom“. Uspokojí sa azda s predtuchou – tušením čohosi väčšieho (semper maior) za hranicami všednosti. Lenže ja si nevystačím s krepovým papierom fráz, s obalom, ktorý predáva v supermarkete.
Viem totiž, že „there is something inside you“.
Hoci to nemôžem uchopiť, privlastniť si to ako vec – použiť, zabaviť sa a odhodiť, nemôžem to ani ignorovať, pretože sa neodbytne dožaduje mojej pozornosti. Zvlášť v časoch krízy, keď sa dômyselná stavba každodennosti rúca ako domček z karát – zem sa otriasa, dvíha sa víchrica a zúri búrka.
Nemôžem sa tvárit, akoby nebolo – čosi, čo čaká na svoje odhalenie – za balastom póz a fráz – spiritualita ako bytostná dimenzia človeka, ako zložka osobnosti.

***Martin Dojčár**, Katedra pedagogických štúdií PdF TU*

Projekt túroring – prejav akademického altruizmu

Trnavská univerzita sa stala jednou z prvých slovenských univerzít, ktoré rozbehli projekt túroringu, a to vďaka Študentskej rade Trnavskej univerzity, ktorá tento program organizuje. Cieľom túroringu je vysvetliť prvákom fungovanie vysokoškolského života, a to prostredníctvom pridieleného túrora, teda študenta vyšších ročníkov.

Hlavnou inšpiráciou pre túroring bola Masarykova univerzita v Brne, kde podobný program funguje už niekoľko rokov a zažíva veľkú popularitu. Celkovo ide o populárnu a zaužívanú tradíciu na zahraničných západných univerzitách. Zavedenie tohto programu je jednou z mnohých ciest na dosiahnutie európskeho štandardu.

Ďalším dôvodom, pre ktorý Študentská rada Trnavskej univerzity uskutočnila túrorský program, je dlhodobá a rozsiahla miera dezorientácie študentov, ktorej sa môže vďaka programu predísť. Smutnou pravdou je, že mnoho študentov vyšších ročníkov neovláda také pojmy ako rozdiel medzi dekanom a rektorom. Bolo jasné, že niekde v celom procese sa stala chyba a jedinou možnosťou, ako zabrániť tejto nevedomosti, je zastaviť ju už v zárodku, a to v prvom ročníku. Ako ďalší významný pozitívny prínos programu vidí Študentská rada TU v oblasti budovania a udržiavania vzťahu medzi študentom a univerzitou.

Čo sa týka samotného priebehu túrorského programu, nie sú žiadne písané pravidlá alebo predpisy. Hlavným cieľom každého túrora bolo kontaktovať svojich pridelených prvákov a byť im k dispozícii v prípade ich otázok týkajúcich sa (nielen) školy. Túrori boli oboznámení so základnými ideami programu, no v samotnej realizácii programu im bola ponechaná veľká miera voľnosti.

Neexistuje ani bližšie stanovená dĺžka programu. Formálne by mal trvať celý akademický rok, keď prváci kontaktujú svojich túrorov najrozličnejšími otázkami, problémami a prosbami, no určite sa nájdu aj takí, ktorí sa aj v druhom ročníku ozvú svojim túrorom.

S propagáciou túrorského programu sa začalo neskôr, ako sa plánovalo, no aj napriek tomu sa do programu zapojilo veľké množstvo študentov, čo vypovedá o nezištnej ochote pomôcť mladším študentom. Vyskytli sa menšie problémy vo forme odstúpenia niekoľkých túrorov, no nakoniec boli personálne pokryté všetky trnavské fakulty. Ohlasy prvákov sú veľmi pozitívne. V prvom rade boli prekvapení tým, že im niekto píše a ponúka pomoc, no rýchlo túto možnosť využili a začali sa pýtať svojich túrorov na najrôznejšie otázky – od toho, kde sa nachádza knižnica, cez systém fungovania kreditov až po odporúčania na najlepšie študentské podniky v Trnave.

Jeseň v znamení volieb

Zimný semester sa nesie vo volebnom duchu. Študenti a vyučujúci sa mohli niekoľkokrát zúčastniť hneď na niekoľkých voľbách, a to buď hlasovaním, alebo vlastnou kandidatúrou. Akademická pôda ako demokratický mikrokozmos by študentov mala okrem dobrých študijných výsledkov viesť aj k občianskej a politickej aktivite. Osobitne v dnešnom čase, keď bývajú základné princípy demokratickej a slobodnej spoločnosti spochybňované a zľahčované, je dôležité prejavovať a verejne deklarovať záujem o veci verejné a dianie okolo nás.

Voľby do akademických orgánov nikdy nepatrili k populárnym, za čo sa môžu viniť rôzne faktory – od celkovej apatie študentov a nezáujmu o riadenie našich inštitúcií až po nízku informovanosť študentov o konaní volieb. Práve nedostatočnú informovanosť študentov sa univerzita v spolupráci so študentmi rozhodla napraviť zvýšenou kampaňou, napríklad prostredníctvom sociálnych sietí. Toto rozhodnutie sa ukázalo ako efektívne a správne, lebo záujem študentov o voľbu sa oproti predchádzajúcim voľbám niekoľkonásobne zvýšil. Rovnako narástol záujem študentov kandidovať do týchto orgánov. Akademické senáty okrem toho, že patria k dôležitým orgánom fakultnej a univerzitnej samosprávy, poskytujú priestor na diskusiu o aktuálnych problémoch a výzvach, čo ponúka študentom-senátorom vynikajúcu možnosť zdokonaliť si svoje prezentačné a argumentačné schopnosti.

Zvýšený záujem o voľby do akademických orgánov teší celú akademickú obec, lebo čím kvalitnejšie zastúpenie budú senáty mať, tým lepšie, efektívnejšie a prospešnejšie výsledky pre univerzitu budú tieto orgány dosahovať.

Zdroj: Študentská rada TU

Z herca lekár panovníkov

Prvým záujemcom, ktorý sa zapísal do matriky uchádzačov o získanie doktorského titulu na Lekárskej fakulte historickej Trnavskej univerzity 27. apríla 1772, bol Jakub Reineggs. Po verejných dišputách v máji 1773, na ktorých úspešne obhájil svoju inauguračnú dizertáciu, bol promovaný na doktora medicíny. V univerzitnej tlačiarni bola potom publikovaná jeho 90-stranová dizertačná práca z chémie Pojednávanie o systéme v chémii na trnavských príkladoch... (*Systematis chemici ex demonstrationibus Tyrnaviensibus pars naturalis et experimentalis theoretica...*), vydaná pod patronátom panovníčky Márie Terézie (1740 – 1780) a úmerná dobovým poznatkom. V troch častiach dizertácie (*Introductio*, *Chemia Naturalis et Chemia Experimentalis*, *Theoretica*) podal autor prehľad o anorganických a organických chemických látkach a o látkových premenách spôsobených chemickými pochodmi. Prvý absolvent lekárskej fakulty mal dobrodružnú povahu a prežil fascinujúci

SYSTEMATIS
CHEMICI
EX DEMONSTRATIONIBUS TYRNAVIENSIBUS
PARS NATURALIS ET EXPERIMENTALIS
THEORETICA
QUAS
SUB GLORIOSISSIMIS AUSPICIIS
AUGUSTISSIMÆ ROMANORUM
IMPERATRICIS
MARIÆ THERESIÆ
APOSTOLICÆ HUNGARIÆ ET BOHEMIÆ
REGINÆ
ARCHIDUCIS AUSTRIÆ, &c. &c.
IN ALMA, AC CELEBERRIMA
UNIVERSITATE TYRNAVIENSI
Pro consequenda prima Doctorali Medicinæ
Laurea publicæ disquisitioni submittit
JACOBUS REINEGGS,
SAXO
IN AULA MAJORI ACADEMICA
Mense Majo Anno MDCCLXXIII.
TYRNAVIÆ,
TYPIS COLLEGII ACADEMICI SOC. JESU. 1773.

Titulka dizertačnej práce REINEGGS, Jacobus. Systematis chemici ex demonstrationibus Tyrnaviensibus pars naturalis et experimentalis... Pro consequenda prima Doctorali Medicinae Laurea publicae disquisitioni submittit. Tyrnaviae : Typis Collegii academici Soc. Jesu, 1773, 90 p.

život, ako o tom svedčia aj nasledujúce riadky.

Jakub Reineggs sa narodil v mestečku Eisleben v Sasku 28. novembra 1744. Jeho pôvodné priezvisko bolo Ehlich, až v Uhorsku si ho zmenil na Reineggs. Narodil sa ako syn ránhojiča, chirurga a holiča. Tomuto remeslu sa aj vyučil a potom začal študovať lekárske vedy na univerzite v Lipsku. Lákala ho najmä alchýmia a „umenie“ premeny obyčajného kovu na zlato. Bol členom tajných spoločností. Z univerzity bol z tohto dôvodu vylúčený, dokonca mu bolo zakázané zdržiavať sa v meste a okolí. Pridal sa k potulnej hereckej spoločnosti, krátky čas pracoval ako ránhojič v rodisku, potom sa tajne vrátil do Lipska a pôsobil v tunajšej slobodomurárskej lóži. Tu vyslovil želanie odcestovať na východ a pôsobiť tam ako lekár a chemik. V Lipsku bol prenasledovaný za členstvo v tajných spoločnostiach, a tak v roku 1768 utiekol za hranice do rakúskej Viedne, kde sa stal členom divadelného súboru *Burgtheatra*. Riaditeľom divadla bol od roku 1770 ďalší dobrodruh – gróf Ján Koháry, s ktorým nadviazal trvalé priateľstvo.

Ján Koháry (1733 – 1780) pochádzal z významného šľachtického rodu Koháryovcov. Študoval vo Viedni, zaujímal sa o medicínu, najmä chémiu a neskôr alchýmiu. Precestoval takmer celú Európu a v rokoch 1757 – 1760 bol menovaný za miestodržiteľského radcu. Dvorné divadlo vo Viedni *Burgtheater* vzal do nájmu v roku 1770 a za jeho vedenia sa stalo jedným z najlepších divadelných scén v Európe, čo ho však stálo množstvo finančných prostriedkov. Ako člen koháryovského rodu bol uvedený do funkcie hontianskeho župana, ale pre ľahkovážny a bohémsky spôsob života ho Mária Terézia zbavila dedičného županstva. Bol členom tajnej spoločnosti a východisko z finančných problémov hľadal v alchýmií a „výrobe“ zlata z obyčajných kovov.

Jakub Reineggs popri herectve navštevoval vo Viedni prednášky z chémie a botaniky na tunajšej lekárskej fakulte. Pod patronátom Koháryho pô-

Matrika študentov medicíny a záujemcov o získanie doktorátu na Lekárskej fakulte Trnavskej univerzity, medzi ktorými je ako prvý zapísaný Jakub Reineggs

sobil aj v mestskej nemocnici *Bürgerhospital*. Tu Reineggs úspešne vyliečil kočiša kňažnej Liechtensteinovej, ktorá ho vzala pod svoj patronát a vďaka nej prestúpil na katolícku vieru, keďže pôvodne bol evanjelik augsburského vyznania. Už v tomto čase obaja dobrodruhovia Jakub Reineggs a Ján Koháry uvažovali o spoločnej ceste do Ázie a Reineggs navštevoval aj prednášky o Oriente na Východnej akadémii. Reineggsa lákala predstava úcty a bohatstvo, aké sa dostávalo európskym lekárom, kým gróf Koháry, ktorý mal veľké dlhy, bol nútený skrývať sa pred svojimi veriteľmi.

Keď 29. novembra 1770 otvorila svoje brány posledná zo štyroch fakúlt Trnavskej univerzity – lekárska, Jakub Reineggs sa stal jej poslucháčom. Protežovali ho obaja jeho mecéni, gróf Koháry aj kňažná Liechtensteinová. Po získaní lekárskeho titulu v roku 1773 sa presťahoval do Banskej Štiavnice, kde prijal miesto banského praktikanta, a to napriek nízkemu ročnému platu 200 zlatých. Chcel si totiž rozšíriť praktické poznatky z mineralógie, hutníctva a baníctva. Navštevoval prednášky z prírodných a technických vied na svetoznámej Baníckej akadé-

mii. Aj tu sa stal členom slobodomurárskej lóže a v roku 1776 sa uchádzal o miesto mestského lekára, ktoré v Trnave odmietol. Hlavný ríšsky lekár Anton von Störck mu vraj ponúkol aj miesto profesora na lekárskej fakulte v Trnave s ročným platom 1 000 až 1 200 zlatých. Fakulta mala päť katedier (1. anatómie; 2. patológie, fyziológie a farmakológie; 3. botaniky a chémie; 4. interného lekárstva; 5. chirurgie, pôrodníctva a očného lekárstva), ale nie je známe, na ktorej mal Jakub Reineggs prednášať.

Pravdepodobne by bol prijal miesto mestského lekára v Banskej Štiavnici, ale v tom čase sa Ján Koháry dostal do úplnej platobnej neschopnosti a z Viedne sa musel presťahovať na svoj majetok vo Svätom Antone. Keď grófovi Kohárymu hrozilo väzenie pre dlhy, rozhodol sa spolu s Reineggsom uskutočniť plánovanú cestu do orientálnych krajín. Reineggs odcestoval cez Štajersko a Tirolsko do Benátok, kde ho mestská vláda (*Signoria*) poverila prieskumom baní na polostrove Istria a modernizáciou ich prevádzky. Bolo mu ponúknuté miesto riaditeľa dvoch hlavných baní, ale v októbri 1776 vyplával do Smirny (dnes Izmir) a ďalej do Konštantínopolu (Istanbul). Tu sa z Reineggsa stal vážený a bohatý doktor medicíny. Ján Koháry chcel pokračovať ďalej na východ, pretože sa nádejal, že tam nadobudne imanie a vráti sa do vlasti bohatý. V októbri 1777 sa obaja pridali k obchodnej karaváne do tureckého mesta Tokat. Počas cesty Reineggs učil Koháryho spôsoby a prostriedky liečenia a obaja sa v Tokate stali známymi lekármi. Ich postavenie sa však zmenilo. Kým v habsburskej ríši Koháry dotoval Reineggsa, v Ázii to bolo naopak. Ako lekár Reineggs zbohatol a až do smrti finančne podporoval svojho bývalého mecéna Koháryho a jeho sluhu. Z Tokatu pokračovali ďalej do Gruzínska, keď ich karaván bola prepadnutá lupičmi, prišli o celý majetok a holé životy si zachránili iba vďaka rýchlym koňom.

V Tiflise (Tbilisi) sa podarilo Reineggsovi vyliečiť syna gruzínskeho kráľa Heraklia II. (1720 – 1798) a obaja cudzinci sa tu tešili veľkej úcte: Koháry ako *Davud hakim* (lekár Dávid) a Reineggs ako *Jakub bej*. Označenie bej znamenalo najvyšší šľachtický titul. S titulom získal sedem dedín a 500 rodín poddaných na obdobie, kým sa bude zdržiavať v Gruzínsku. Jakub Reineggs tu okrem lekárskych vied aplikoval i svoje znalosti z baníctva a hutníctva, zavádzal stroje na ťažbu nerastných surovín, ktoré spoznal počas svojho pôsobenia v Banskej Štiavnici. Uskutočnil cesty po východných krajinách a opísal ich, bol radcom gruzínskeho kráľa, jeho osobným lekárom a vychovávateľom jeho detí, reformátorom hospodárstva, baníctva, medicíny, divadelníctva. Ján Koháry však v roku 1779 ochorel, utiahol sa do misijného domu kapucínov v Tiflise, kde umrel 26. septembra 1780. Posmrtne v roku 1830 boli publikované v Bambergu jeho poznámky z ciest, ktoré edične pripravil Ján Alojz Hanke (KOHARI, Johann. *Religion und Sitten der heutigen Muhametaner. Aus den ungedruckten Reise durch Asien, welche der in Georgien gestorbene ungarische Graf von Kohari aus den Jahren 1777 – 1780 hinterlassen hat.* Bamberg : Johann Babt. Reindl, 1830, 84 s.).

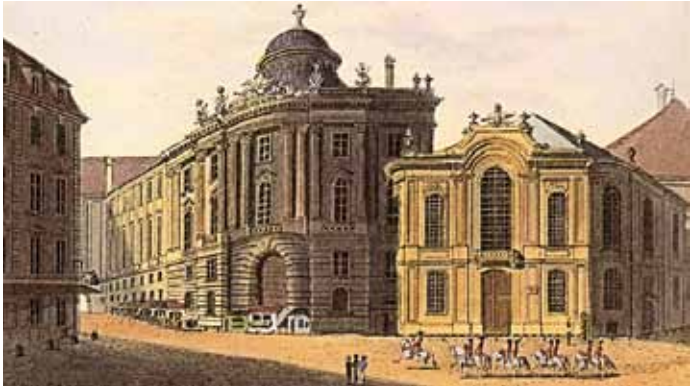

Stará budova Burgtheatra (vpravo) vo Viedni na Michaelerplatz na kresbe z 19. storočia

Doktor Reineggs pôsobil aj v diplomatických službách gruzínskeho kráľa Heraklia II. Bol jedným zo sprostredkovateľov štátnej zmluvy s ruským impériom v roku 1783, keď sa časť Gruzínska dostala pod protektorát Ruska. Napriek jeho láske k dcére gruzínskeho kráľa, kňažnej Kettewan, ktorá ho aj v dvoch listoch žiadala, aby neopustil Gruzínsko, sa v roku 1784 usadil v ruskej metropole Sankt Peterburgu (Petrohrad). Tu pôsobil ako diplomat, riaditeľ lekárskej vysokej školy, praktický lekár a tajomník lekárskeho kolégia až do svojej smrti 10. marca 1793. V rokoch 1796 – 1797 vyšiel tlačou jeho dvojzväzkový opis Kaukazu, ktorý editoval Fridrich Enoch Schröder (REINEGGS, Jacob. *Allgemaine historisch-topographische Beschreibung des Kaukasus. Aus dessen nachgelassenen papieren gesammelt und herausgeben von Friedrich Enoch Schröder I. – II.* Gotha – St. Petersburg – Hildesheim : Gerstenberg und Dittmar, 1796 – 1797, 294 s. a 432 s.).

Jakub Reineggs aj Ján Koháry v ďalekej cudzine úspešne šírili západné vedecké poznatky na úrovni svojej doby. Absolvent Trnavskej univerzity Reineggs bol váženým vedcom aj na Západe. V Berlíne ho v roku 1783 prijali medzi priateľov Spoločnosti prírodovedného výskumu. Jeho neobyčajné životné osudy sa stali námetom pre dobrodružný román maďarského historika, heraldika, prekladateľa a spisovateľa Lajosa Tardyho (1914 – 1990) s názvom Jakub bej (TARDY, Lajos. *Jakub bej*. Budapest : Móra Kiadó, 1963, 293 s.).

Henrieta Žažová
Ústav dejín Trnavskej univerzity

Použité pramene a literatúra:

Semmelweis Egyetem Levéltára Budapest, Matricula Facultatis Medicinae Tyrnaviensis dominorum studiosorum et doctorum ad Facultatem nostram repetentium, fol. 1; KOPECKÝ, Štefan. Lekárska fakulta 1769 – 1777. In ŠIMONČIČ, Jozef – HOLOŠOVÁ, Alžbeta (eds.). Dejiny Trnavskej univerzity 1635 – 1777 / 1992 – 2010. Trnava : Trnavská univerzita, 2010, s. 133, 145; TARDY, Lajos. Az első magyar „sub auspicis“ orvosdoktor. Reineggs Jakab és Koháry János grúziai tevékenysége a XVIII. század második felében. Különnyomat az Országos Orvostörténeti Könyvtár Közleményei 6. – 7. számából. Budapest, 1957, s. 3 – 35; TARDY, Lajos – SCHULTHEIS, Emil. Reineggs Jakab, orvos, bányász és kohász. In TARDY, Lajos. Magyar orvosok a cári Oroszországban. A Magyar Tudománytörténeti Intézet Tudományos Közleményei 61. Budapest, 2009, s. 55; ŽAŽOVÁ, Henrieta. Koháryovci a Trnavská univerzita. In ĎURIANOVÁ, Mária (ed.). „Za Boha, kráľa a vlasť!“ Koháryovci v uhorských dejinách. Zvolen : Národné lesnícke múzeum vo Zvolene pre Múzeum vo Svätom Antone, 2016, s. 172 – 175.

Archeologické výskumy katedry klasickej archeológie

V roku 2016 sa pracovníci a poslucháči klasickej archeológie Trnavskej univerzity v Trnave podieľali na jednom záchrannom, jednom revíznom a jednom systematickom archeologickom výskume v bratislavskom a trnavskom regióne. Počas viac ako tri a pol mesiaca trvajúcich prác v teréne sa podarilo odkryť niekoľko desiatok archeologických objektov z obdobia praveku, stredoveku a novoveku.

Čo skrýval generálny seminár

Archeologický výskum v priestore bývalého Generálneho seminára (niekdajšieho Gymnázia Jána Hollého) na Hollého ulici v Trnave bol vyvolaný kompletnou rekonštrukciou budovy, ktorú by mali používať žiaci a pedagógovia Arcibiskupského gymnázia biskupa P. Jantauscha a Pedagogickej a sociálnej akadémie bl. Laury v Trnave.

Budova pôvodne slúžila ako generálny seminár alebo seminár červených klerikov. Založil ho arcibiskup Juraj Lippay a vzorom mu bolo jezuitské *Collegium Germanicum et Hungaricum* v Ríme. Navštevovali ho bohoslovci teologickej fakulty, ktorí nosili charakteristickú červenú reverendu, v Ríme ich preto posmešne nazývali aj *gamberi cotti* (varené homáre). Z farby ich oblečenia je odvodený aj názov samotnej stavby v Trnave – tzv. *Rubrorum*. Arcibiskup na tento účel zakúpil dva mestské domy v blízkosti univerzity, ktoré po menších stavebných úpravách začali v roku 1649 slúžiť prvým poslucháčom.

Až do začiatku 20. storočia mala táto budova len dve podlažia a dodnes sa z nej zachoval už len ranobarokový portál s latinským nápisom a erbom kardinála Jána Csernocha, ktorý stavbu v rokoch 1912 – 1914 obnovil. Po preložení Trnavskej univerzity do Budína prešla budova v roku 1783 pod správu armády, ktorá v nej sídlila niekoľko desiatok rokov. V roku 1852 spojil kardinál Ján Scitovský tzv. nižšie štvortriedne gymnázium spravované benediktínmi s vyšším štvortriednym gymnáziom spravovaným ostrihomským arcibiskupstvom a vzniklo osemročné arcibiskupské gymnázium. Jeho sídlom sa stali uvoľnené budovy niekdajšieho generálneho seminára. V roku 1914 bola budova zvýšená o jedno poschodie a jej celý interiér radikálne prestavali. Dňa 5. mája 1919 bolo gymnázium reorganizované a premenované na Československé štátne reálne gymnázium Jána Hollého, ktoré tu s menšími alebo väčšími zmenami sídlilo až do roku 2010.

Archeologický výskum sa začal na jar roku 2015, keď aj Arcibiskupský úrad v Trnave oslovil pracovníkov Katedry klasickej archeológie FF TU. Pôvodným zámerom investora stavby bolo vyhĺbiť podzemné šatne pre študentov pod existujúcim severným krídlom budovy. Preto boli v troch miestnostiach pod úrovňou dnešnej podlahy vyhĺbené archeologické sondy. Ich výsledok bol prekvapujúci. Po odstránení starších drevených dlážok sa pod nimi nachádzalo viac ako 1,5 m stavebnej sutiny. V nej sa zachovali zvyšky barokových múrov, zdobených viacerými vrstvami jednofarebných a viacfarebných fresiek. Navyše sa zistilo, že dnešná dispozícia interiéru budovy nezodpovedá pôvodnej, t. j. chodba, ktorá spájala jednotlivé miestnosti, sa nachádzala na opačnej strane, ako je v súčasnosti. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa investor stavby rozhodol vybudovať nové podzemné šatne na nádvorí bývalého gymnázia. Aj v tejto časti však musel stavebným prácam predchádzať záchranný archeologický výskum. Vďaka výbornej spolupráci s pracovníkmi Arcibiskupského úradu a Krajského pamiatkového úradu v Trnave sa uskutočnil až v tomto roku s dostatočnou časovou rezervou na jeho prípravu a realizáciu.

Pohľad na nádvorie bývalého Gymnázia J. Hollého počas archeologického výskumu

Výskumné práce prebiehali od začiatku apríla až do konca júna. Počas nich sa podarilo objaviť vyše 100 archeologických objektov z rôznych období. Doklady najstaršieho osídlenia na skúmanej ploche boli doložené z obdobia eneolitu, teda z rokov cca 4400 – 2300 pred Kr. Išlo o niekoľko jám, ktorých funkciu nebolo možné presne určiť, a o jednu zásobnicu, zachovanú do hĺbky 110 cm. Predtým, ako bola zasypaná sídliskovým odpadom, slúžila pravdepodobne na uskladnenie potravy. Z hľadiska dejín Trnavy išlo o prvý doklad pravekého osídlenia v tejto časti mesta. Dosiaľ bolo lokalizované len v južnej polovici mesta, t. j. medzi Bazilikou sv. Mikuláša a niekdajším kláštorom klarisiek, ako aj na Vajanského ulici.

Mladšie archeologické objekty pochádzajú až z konca stredoveku. Na preskúmanej ploche sa nám podarilo odkryť päť zasypaných zásobnicových jám hruškovitého tvaru. Boli vyhĺbené do sprašového podložia a dosahovali hĺbku až 3,5 metra. V stredoveku sa v nich najčastejšie uskladňovalo obilie, no mohli slúžiť aj na uchovanie iných komodít, najmä potravín. Stála teplota a vlhkosť umožňovala napríklad uskladniť obilie aj niekoľko rokov. Keď prestali slúžiť svojmu účelu, využívali sa ako odpadové jamy, vďaka čomu sa z ich výplne zachovalo pomerne veľké množstvo keramického a kosteného materiálu z 13. až 14. stor. po Kr.

Ďalšia skupina objavených objektov sa spája s prestavbou pôvodných mestských domov na generálny seminár v roku 1649. Archeologickým výskumom sa podarilo objaviť zvyšky pôvodnej fasády západného krídla stavby,

zaniknutý vstup na nádvorie, ale najmä nezasypanú barokovú studňu. Svojím kvalitným vyhotovením sa zaraďuje medzi najhodnotnejšie architektúry tohto druhu v Trnave. Jedinečný je aj materiál, ktorý bol použitý na jej výstavbu. V meste ide dosiaľ o jedinú historickú studňu vyhotovenú z kameňa. Väčšina zachovaných studní bola totiž vystavaná z tehál. Dá sa teda predpokladať, že ju vybudovali talianski kamenári, ktorí v tom čase pôsobili na dostavbe univerzitného Kostola sv. Jána Krstiteľa. Počas prestavby v roku 1914 bola veľká časť pôvodnej budovy úplne zbúraná a nanovo vystavaná, vzniknutá stavebná suť (mocná až 90 cm) bola na nádvorí splanírovaná. Vďaka tomu sa pod ňou zachoval takmer nepoškodený historický chodník z konca 19. stor., zhotovený z tehál kladených na „kant“, ako aj zvyšky múrov novovekej pivnice, ktorá bola zasypaná okolo roku 1851, keď v objekte vzniklo osemročné arcibiskupské gymnázium. Okrem keramiky, pochádzajúcej takmer zo všetkých odkrytých archeologických objektov, sa podarilo objaviť niekoľko desiatok zlomkov barokových a novovekých kachlíc, jednu stredovekú a sedem novovekých mincí, dva bronzové prstene a veľké množstvo úlomkov sklenených nádob.

Výskum v exteriéri Baziliky sv. Mikuláša

Už od roku 2007 participujú pracovníci klasickej archeológie FF TU na výskume Baziliky sv. Mikuláša v Trnave. Počas niekoľkých sezón sa v jej exteriéri podarilo odkryť zvyšky starších stavebných fáz baziliky, stredoveký a novoveký cintorín, ale najmä základy a podzemie zaniknutého románskeho karnera. Ide o najstaršiu zachovanú sakrálnu stavbu na území mesta. Jej nadzemná časť slúžila ako pohrebná kaplnka a do jej podzemia ukladali ľudské kosti, ktoré boli nájdené na cintoríne pri kopaní hrobov alebo inej stavebnej činnosti. V súčasnosti je táto stavba síce prekrytá dočasnou drevenou konštrukciou, ale v súvislosti s celkovou úpravou okolia baziliky pracuje tím odborníkov (za TU autor tohto článku) na realizácii návrhu jej prezentácie spolu s ostatnými zaniknutými stavbami.

Ešte v roku 2015 boli zo zachovanej, takmer 2,5 m mocnej vrstvy ľudských kostí odobraté tri vzorky, ktoré sa analyzovali v laboratóriách v poľských Gliwiciach. Výsledky rádiokarbónovej analýzy priniesli zaujímavé informácie: kosti z najspodnejšej vrstvy boli datované do obdobia 1264 ± 27 rokov, zo strednej do 1253 ± 29 rokov a z najvrchnejšej vrstvy okolo roku 1147. Na základe takýchto zistení sa dá predpokladať, že kostnica vznikla niekedy koncom prvej polovice 13. stor. S veľkou pravdepodobnosťou k tomu došlo po tom, ako do Trnavy prišli nemeckí kolonizátori, ktorí si so sebou priniesli aj vlastné, pre náš región neznáme architektonické formy. Títo si podľa domácich zvyklostí vedľa Kostola sv. Mikuláša vystavali kamennú kostnicu s pohrebnou kaplnkou. Z historického hľadiska je zaujímavý tiež fakt, že sa v kostnici nachádza veľké množstvo kostrových pozostatkov pochádzajúcich z druhej polovice 13. stor. Zdá sa, že aj napriek historickým správam, podľa ktorých Trnava v rokoch 1240 – 1241 nebola zničená mongolskými vpádmi, tento ničivý element výrazne postihol jej obyvateľstvo. Podľa spomínanej analýzy sa v kostnici nachádzajú hlavne pozostatky ľudí, ktorí pravdepodobne zomreli počas tohto ničivého ťaženia, prípadne podľahli chorobám a hladomoru bezprostredne po ňom. Títo Trnavčania boli síce pôvodne pochovaní v prikostolnom cintoríne, ale ich pozostatky, na ktoré neskôr natrafili pri výstavbe nového presbytéria baziliky, boli prenesené do kostnice. To by vysvetľovalo skutočnosť, prečo sa vo vrchnej vrstve kostnice nachádzajú kosti zo starších hrobov cintorína.

Prvé tri júlové týždne prebehol v exteriéri Baziliky sv. Mikuláša aj archeologický výskum, ktorý sledoval dva základné ciele. Prvým z nich bolo zistiť priebeh múra okolo pôvodného cintorína, ktorý sa rozprestieral popri bazilike. Aj napriek tomu, že zanikol koncom 18. stor., o jeho existencii sa dochovali len minimálne správy. Pomocou georadarového výskumu a niekoľkých archeologických sond sa ho podarilo lokalizovať v priestore za bazilikou, kde prebiehal paralelne s hradbami, s odstupom asi 10 m. Archeologickým výskumom sa podarilo objaviť aj zvyšky staršieho múru, ktorý sa nachádzal bližšie k bazilike. Tento múr bol na základe špeciálnej techniky jeho povrchovej úpravy (tzv. podrezávané škárovanie) datovaný do 13. stor. Vďaka rozpoznateľnosti nadzákladového a základového muriva sa podarilo určiť stredovekú úroveň terénu na cintoríne, ktorá bola o asi 1,7 m nižšie, ako je to v súčasnosti.

Druhým cieľom bolo potvrdiť závery starších archeologických výskumov Dr. K. Fűryovej, súvisiace so situovaním Kostola sv. Michala Archanjela. Ten sa pôvodne nachádzal južne od dnešnej baziliky, bol vystavaný v 14. stor. a po presťahovaní ostrihomského arcibiskupstva do Trnavy slúžil prevažne pre slovenských veriacich. Kostol bol v novoveku niekoľkokrát zväčšovaný západným a východným smerom. Zo súvekých správ však vieme, že mal veľké statické problémy, a preto bol koncom 18. stor. zatvorený a na jeseň roku 1813 zbúraný. Počas archeologického výskumu sa odkryli zvyšky novovekých murív presbytéria, sakristie a hlavného vstupu. Odkryté murivá sa zdokumentovali a najmä presne geodeticky zamerali, aby bolo možné vypracovať realizačný plán na prezentáciu nielen barokovej fázy kostola, ktorá je dnes vyznačená na dlažbe chodníka, ale aj jeho novovekej prestavby.

Poslucháči katedry počas výskumu Baziliky sv. Mikuláša v Trnave

Erik Hrnčiarik
Katedra klasickej archeológie FF TU

Zaujímavá skúsenosť s kórejskou kultúrou

Myšlienka posilniť možnosť nadnárodného stretávania sa sociálnych pracovníkov, aby mohli diskutovať o kľúčových otázkach a problémoch svojej profesie, spoločne budovať jej agendu a smerovanie, ako aj nastaviť priority sociálnej práce pre nasledujúce desaťročia, vyústila do rozhodnutia organizovať konferencie pod názvom *Joint World Conference on Social Work and Social Development – SWSD* (Spoločná svetová konferencia o sociálnej práci a sociálnom rozvoji). Stretnutia sa organizujú bienálne, pričom pri ich príprave sa striedajú zástupcovia profesie zo všetkých kontinentov. Prvé sa uskutočnila v roku 2010 v Hongkongu, nasledovali konferencie v Štokholme, Melbourne a tento rok v Soule. Cieľom konferencií SWSD je spájať akademikov, praktikov, zástupcov organizácií, ako aj študentov zo širokého poľa oblastí sociálnej práce a sociálneho rozvoja, aby mohli prediskutovať teoretické otázky, ale aj praktické problémy. Tohtoročnou témou konferencie bola podpora dôstojnosti a hodnoty ľudí, teda téma, ktorá sa v sociálnej práci v posledných rokoch stala znovu jednou z najaktuálnejších.

Konferencie SWSD sú zrejme tým najvýznamnejším stretnutím v oblasti sociálnej práce, vzdelávania v sociálnej práci a v oblasti sociálneho rozvoja. Svedčí o tom aj skutočnosť, že na tej poslednej sa zúčastnilo viac ako 2 500 odborníkov z 83 krajín.

Ja som v júni absolvovala už svoju tretiu konferenciu SWSD. Nielenže som vďaka týmto podujatiam mohla škrabkať koaly a kŕmiť klokany či ochutnať kórejské saké, ale sa najmä cítiť ako súčasť veľkého poslania. Byť v sále plnej kolegov rovnako fascinovaných a rovnako odhodlaných spraviť pre svoju profesiu a ľudí, kvôli ktorým sme tu, to najlepšie, čo dokážeme, je nezabudnuteľný zážitok. Na každú konferenciu idem s veľkým očakávaním a vždy sa vraciam plná dojmov, inšpirácie, chute do práce, no čo je asi najdôležitejšie, najmä pocitu, že som bola na správnom mieste a že moja profesia je jednou z tých najúžasnejších na svete. Lebo SWSD nie je len podujatie, na ktorom počujete viac či menej zaujímavé prezentácie, je to predovšetkým spojenie ľudí, miesto, kde sa cítite výnimočne a hrdo na to, že ste sociálnym pracovníkom. Už teraz sa teším, ako si ten pocit zopakujem o dva roky v Dubline!

Zvečni krajinu a krajina zveční Teba – pocta spevákovi PSY, ktorý preslávil miestnu štvrť Gangnam

Aj keď sme v meste strávili pomerne krátky čas a pracovné povinnosti nám nedovoľovali bližšie spoznať kultúru a život v krajine, pracovné voľno sme sa snažili využiť čo najefektívnejšie. Život v Soule nie je na prvý pohľad taký exotický, ako by si možno Európan predstavoval. Mesto je veľmi moderné a uspôsobené na západný životný štýl, v niektorých momentoch sa dokonca zdá, že ho i prekonáva. Keďže hlavné mesto Kórejskej republiky je zároveň i domovom známych výrobcov automobilov a elektroniky, tento fakt sa odráža i v samotnom živote ľudí žijúcich v regióne. Vlastníctvo auta kórejskej výroby je pre domácich obyvateľov samozrejmosťou, iné značky sa tu vyskytujú len veľmi sporadicky. Samotná organizácia dopravy v meste je na veľmi vysokej úrovni. Existuje celý rad možností, ako sa človek dopraví na akékoľvek miesto. Verejná doprava sa sústreďuje predovšetkým na metro, ktoré reprezentuje ázijskú presnosť a zmysel pre poriadok. Vďaka metru možno jednoducho, rýchlo a presne cestovať v podstate po celom meste. Samozrejmosťou je však i autobusová a vlaková doprava či osobná doprava prostredníctvom taxíkov. Príjemnou stránkou Južnej Kórey sú najmä ľudia. Zdvorilosť, úsmev a slušný prístup či už v obchodoch, alebo v reštauráciách je u miestnych štandardom.

Sme radi, že sme mohli reprezentovať Slovensko a našu alma mater aj na takomto podujatí

Neodmysliteľnou súčasťou Soulu je v každom prípade jeho bohatá história. Každý návštevník mesta má mnoho možností na kultúrnu sebarealizáciu. Nám sa podarilo navštíviť najznámejšiu a najdôležitejšiu historickú dominantu mesta – Gyeongbokgung Palace, domov dynastie Joseon, vybudovaný v 14. storočí. Skutočnou zaujímavosťou je, že tradičnú architektúru v meste obklopujú moderné stavby a mrakodrapy, medzi ktorými sa nachádza veľké množstvo zelene. Tu sa prejavuje i ázijský zmysel pre spätosť s prírodou. Ulice mesta sú neuveriteľne čisté a o zeleň sa každý deň starajú mestskí zamestnanci.

Dôležitým aspektom krajiny je, samozrejme, i gastronómia. Jedlo a stravovanie má v Kórei veľký spoločenský význam. V Soule sa nachádza množstvo reštaurácií a podnikov. Najobľúbenejšími špecialitami Kórejcov je najmä mäso na spôsob *barbecue*, vyprážané mäsové kúsky a morské špeciality, a to vždy v kombinácii s množstvom

zeleniny. Špecifikom kórejskej kuchyne je, že jedlo sa podáva v malých miskách, pričom konzument si sám volí kombináciu rôznych chutí. V zásade ku každému jedlu sa podáva národná špecialita *kim chi* – prirodzene fermentovaná kapusta s rôznym typom zeleniny a páliacim chilli. Korenie a vysoká pálčivosť sú bežnou súčasťou kórejskej gastronómie. Medzi hlavné špeciality domácej kuchyne patrí nepochybne polievka *jamppong*, ktorú sme si počas nášho pobytu veľmi obľúbili. Ide o polievku z morských plodov a s ryžovými rezancami, ktorá sa podáva vo veľkej mise, bohatej na množstvo surovín, a ktorá je zvyčajne určená pre dve osoby. Pred jedlom by ste márne hľadali príbor. V Kórei sa totiž jedlo konzumuje zásadne paličkami, nanajvýš lyžicou.

Pestrosť, chuť a výnimočnosť ázijskej kuchyne sme si veľmi rýchlo obľúbili a prechod na domácu slovenskú stravu bol skutočne zaujímavý. Návšteva východnej civilizácie bola pre nás cennou a výnimočnou skúsenosťou, plná zaujímavých zážitkov po pracovnej i osobnej stránke a uvedomenia si pozitívnej rozmanitosti kultúr.

Katarína Levická, Peter Patyi
Katedra sociálnej práce FZaSP TU

Keď prázdniny neboli prázdne...

Na jednej konferencii som počula o pôsobení dobrovoľníkov v táboroch migrantov, čo ma veľmi zaujalo, a hneď sa vo mne zrodila túžba pridať sa k nim. Keď som o tom hovorila s prof. Krčmérym, došli sme k záveru, že je možné ísť aj na iné miesta – konkrétne do Rumunska.

Žijú tam komunity Slovákov, ktorí si aj po 200 rokoch zachovali jazyk i kultúru, ktoré si ich predkovia priniesli z nášho územia. Župy Bihor a Sălaj boli pre vtedajšie politické zriadenie nezaujímavou pohraničnou oblasťou, ktorú ponúkli Slovákom: „Koľko lesov si vyklčujete, toľko pozemkov bude vašich.“ Slováci, ktorí pochádzali najmä z krajov Spiš a Orava, boli naučení ťažko pracovať, a tak túto ponuku prijali. Stali sa poľnohospodármi a chovateľmi dobytka. Istý čas mali niektorí možnosť pracovať v sklárskej fabrike, ale tá pri zmene režimu skrachovala. Život tam nebol, a ani nie je, ľahký, no i dnes má svoje čaro. S pomocou ľudí z milovanej domoviny – zo Slovenska, sa im podarilo vybudovať aj niekoľko vlastných slovenských škôl. V obci Făgetu (po slovensky Gemelčička) pôsobil aj otec známeho herca Michala Dočolomanského, ktorý tam učil v škole a veľmi sa pričinil o rozvoj vzdelania a kultúry. Ľudia ho dodnes spomínajú ako vynikajúceho a obetavého učiteľa. Dnes je v škole 70 detí a po dvesto rokoch dochádza k asimilácií, pretože mladí ľudia odchádzajú za prácou za hranice, často na Slovensko, do Rakúska, Česka, ale aj do Írska, Anglicka a iných krajín. Slovenské obce postupne zanikajú a prechádzajú pod rumunskú samosprávu. Aj samotná obec Făgetu je len osadou so 700 obyvateľmi, patriacou pod obec Plopiş. Jediná obec, kde majú ešte na „primarii“ (obecnom úrade) starostu Slováka, je Şinteu (Nová Huta).

V Şinteu sa nachádza „dispenzár“, ako to všetci domáci nazývajú, teda ambulancia CMI Medicine de familie – ambulancia obvodného lekára, kde pôsobí Dr. Laura Şuteu. Funguje ako rodinný lekár, čiže jej pacientmi sú ľudia od narodenia po celý svoj život. V tejto ambulancii sme mali možnosť vnímať kultúru, spôsob života tunajších ľudí a, samozrejme, absolvovali sme tu aj našu odbornú prax. Dennou povinnosťou bolo meranie vitálnych funkcií, ošetrovanie rán, vedenie dokumentácie, a podľa potreby zhotovovanie záznamov EKG, odbery biologického materiálu a, samozrejme, dezinfekcia a upratovanie ambulancie. Sestra Gabriela – Ana Kubelak, pracujúca v tejto ambulancii, je aj komunitnou sestrou. Pre celú obec je oporou a pomocou v zdravotných aj sociálnych záležitostiach. Ľudia ju navštevujú podľa potreby aj doma, keď potrebujú súrne ošetrenie či radu. Sestra Gabriela vozí tlakomer, teplomer, obväzy a základne lieky stále so sebou v aute, lebo nikdy nevie, kto ju bude potrebovať.

Možno sa čudujete, prečo striedavo spomínam tieto dve obce. Sú to miesta, kde pôsobia moje spolusestry, a preto sme mali možnosť zažiť atmosféru oboch. Do farnosti Făgetu prišli Milosrdné sestry Sv. kríža na žiadosť pána farára Martina Roľníka v septembri 1990. Mesiac po príchode sestier prišla do neďalekého mesta Aleşd skupina ľudí zo Švajčiarska, ktorí chceli pomáhať niektorej sociálne slabšej farnosti. Pán dekan ich poslal do Făgetu. Tak vznikla spolupráca so švajčiarskou farnosťou Sarnen, čo veľmi

Autorka článku M. Šeligová s profesorom Krčmérym a sestrou Gabrielou

prispelo k rozvoju farnosti. Už o mesiac priviezli slnečné konektory, aby bola elektrina aspoň na fare. Potom vznikla myšlienka postaviť charitný dom. V ňom od roku 1993 nachádzajú útočisko všetci, ktorí to potrebujú – siroty, starí a nevládni ľudia odkázaní na pomoc, ale aj pocestní, ktorí sa zdržia len pár dní. V jednej časti charitného domu je ambulancia, v ktorej sa poskytuje ošetrovateľská zdravotná starostlivosť. Lekár tam prichádza asi raz za týždeň. Za tie roky sa tam mnohé zmenilo. Je to osada, teda skôr kopanice, roztrúsené na 30 km², v ktorej už majú elektrický prúd a od minulého roku na hlavných trasách aj asfaltové cesty. Švajčiari tam navozili celé kamióny potrebných vecí – riady, hračky, oblečenie, nábytky, obväzový materiál, ale

aj lieky, rôzne zdravotnícke pomôcky a vždy pribalia aj nejakú sladkosť. Sestry sa stali obľúbenými a v roku 1997 začali pôsobiť aj v susednej obci Şinteu. Tu sa venovali službe vo farnosti a navštevovali starých a nevládnych ľudí pripútaných na lôžko. Od roku 2003 Sr. Gabriela – Ana Kubelak, pracuje v miestnej ambulancii ako zdravotná sestra. V budúcnosti tu bude veľmi potrebná opatrovateľská a ošetrovateľská služba pre starých a nevládnych ľudí, ktorí tu zostávajú aj teraz, keď túžba po ľahšom živote mnohých mladých odvádza za prácou do zahraničia. V ambulancii a pri návštevách chorých sme mali možnosť spoznávať kultúru a mentalitu týchto ľudí. Občas som mala pocit, akoby tu zastal čas. Pre mňa to bolo nádherné obdobie návratu do detstva: keď som videla deti, ako sa bezstarostne hrali, ale zároveň vo svojom detskom veku aj veľa pomáhali doma na gazdovstve. Spôsob života, ktorý tam majú, ich vedie k zodpovednosti. V júli všetky deti chodili s rodičmi k senám. To je v lete najdôležitejšia práca – zabezpečiť seno na celý rok, a potom to bolo mlátenie obilia. A zasa v auguste, predtým než sa deti rozbehnú do školy, každý sa snažil vykopať zemiaky. Niektorí už majú na to stroje, ale sú aj takí, ktorí kosia obilie a viažu ho do snopov, najmä pre neprístupný terén, a mnohí ručne sadia i vykopávajú zemiaky. Nie, nie sú nijako zaostalí! Niet však nad zdravý sedliacky rozum. Tí, ktorí majú múdrosť starcov, síce neovládajú internet, ale rozumejú prírode okolo a nepotrebujú predpoveď počasia... No v posledných rokoch sa to rozmáha i po tej technickej stránke, vo väčšine rodín majú mobily a počítač majú tí, ktorých deti chodia do školy. Život je tu veľmi spätý s prežívaním viery. Prostredie je pravoslávne. Rímsko-katolíci sú Slováci na vrchoch

a Maďari v okolitých dedinách. Veľmi prísne zachovávajú sviatky a tradície. A celý kultúrny život sa odohráva v nedeľu, keď sa ľudia z kopaníc stretnú na sv. omši. Po omši ešte dlho postávajú okolo kostola a rozprávajú sa. V kostole sa vyhlasuje všetko dôležité – či už to, ktoré deti sa majú prísť zaočkovať, alebo kedy budú zvážať drevo. Pri kostole stojí auto, v ktorom sa vybavuje pošta. Jedna dodávka tam stojí s chlebom, v druhej majú na predaj zeleninu a ovocie. V nedeľu je tam naozaj rušno, je voľno a preto nie je potreba ponáhľať sa.

Dva mesiace ubehli veľmi rýchlo. „La revedere“ (dovidenia) znelo smutne, keď sme nasadali do auta. Za dva mesiace sme s tými ľuďmi prežili veľa krásnych chvíľ, ale aj ťažkostí, keď nám napríklad štyri dni nešla voda a nosili sme ju do domu zo studne. Plné vďačnosti za tieto skúsenosti, chceme, aby pramienok spomienok nevyschol.

***Mária Šeligová**, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU*

Na stáži v Bioetickom inštitúte S. Priviteru

Čerstvá absolventka doktorandského štúdia v odbore morálna filozofia a etika FF TU Iveta Petríková, ktorá je momentálne na stáži prostredníctvom programu Erasmus+ v Palerme v Inštitúte Bioetických štúdií Salvatora Priviteru, vystúpila 28. septembra 2016 v ***Radio Spazio di Noi – In Blu***. Reláciu moderovala redaktorka Adele Di Trapani. Hlavným cieľom interview bolo oboznámiť poslucháčov, ako vznikla myšlienka spracovať dizertačnú prácu o významnej osobnosti v oblasti morálnej filozofie a bioetiky, o zakladateľovi Bioetického inštitútu v Palerme prof. Salvatorovi Priviterovi a zároveň avizovať blížiacu sa slávnosť otvorenia nového akademického roka 2016/2017 „Mater di Bioetica“, spojenú s konferenciou. Na konferencii vystúpili priami pokračovatelia profesora Priviteru ako prof. Salvino Leone, prof. Pietro Cognato a dekan teologickej fakulty prof. Francesco

Lomanto. Doktorka Petríková prezentovala svoje zistenia a výsledky dizertačnej práce (*Morálno-antropologické riešenie medicínsky asistovanej reprodukcie v ideách Salvatora Priviteru (1945 – 2004*), ktorú obhájila v júni 2016 na TU v Trnave.

Dizertačná práca vznikla na podnet prof. ThDr. Mgr. Heleny Hrehovej, PhD., ktorá osobne spoznala Salvatora Priviteru počas jej licenciátskych štúdií na Gregoriánskej pápežskej univerzite. V slovenskom filozoficko-etickom prostredí je však neznámym autorom, s výnimkou štúdií a monografií prof. H. Hrehovej. I. Petríkovú inšpirovala k štúdiu talianskeho jazyka a k študijným pobytom v Taliansku, ktoré absolvovala už počas bakalárskeho štúdia v Ríme na Univerzite La Sapienza. Predovšetkým ju odborne viedla počas celého jej štúdia až po ukončenie doktorandského stupňa.

Pozvanie na konferenciu, ktorá sa uskutočnila 16. novembra 2016, prijali významné osobnosti z oblasti morálnej filozofie, blízki priatelia a bývalí kolegovia Salvatora Priviteru a taktiež samotný palermský arcibiskup S. E. Mons. Corrado Lorefice, ktorý priamo participoval na záverečnej konklúzii.

I. P.

Foto: archív Ivety Petríkovej

Púť k Bráne milosrdenstva

Nezávislé kresťanské odbory Slovenska pri Trnavskej univerzite pozvali zamestnancov a študentov našej univerzity na púť k Bráne milosrdenstva. Dňa 19. októbra v rámci Roka milosrdenstva, vyhláseného pápežom Františkom, pútnici začali svoju púť modlitbou v Bazilike svätého Mikuláša, pokračovali cestou pútnika a pri vchode do Katedrály svätého Jána Krstiteľa prešli cez Bránu milosrdenstva. V katedrále privítal pútnikov Mons. Ján Orosch, trnavský arcibiskup. V príhovore zdôraznil, že milosrdenstvo má byť súčasťou nášho každodenného života.

bch

Umenie vidieť viac

Týždeň vedy a techniky na Slovensku, november – mesiac fotografie, ako aj fotografická súťaž pre študentov Trnavskej univerzity, v ktorej reflektujú svoje letné zážitky, boli dostatočným dôvodom na realizáciu moderovanej diskusie o fotografiách a fotografovaní pod názvom *Fotografia = umenie vidieť viac*, ktorá sa konala 10. novembra v univerzitnej knižnici. Svoju optiku a uhol vnímania reality prezentovali Zuzana Horváthová, víťazka Slovak Press Photo 2015, a Roman Gajdoš, pedagóg z Katedry pedagogiky výtvarného umenia Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity. Diskusiu moderovala a poeticky dopĺňala Gabriela Magalová z Katedry slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity

Zuzana Martinkovičová
Foto: Stanislav Šišulák

Poézia v univerzitnej knižnici

V jesenných dňoch sme do knižničnej „obývačky" pozvali ľahkonohé múzy – 25. októbra sa v univerzitnej knižnici konalo tretie tohtoročné účinkovanie *Trnavskej poetiky 2016*. O poézii, próze života a potrebe literatúry a čítania hovorili Štefan Kuzma a Pavol Tomašovič a ich hostia Erik Ondrejička a Milan Richter. Literárni hostia čítali zo svojich zbierok a hudobne im sekundoval Miloš Železňák.
O týždeň neskôr nám jesenný podvečer spríjemnila tvorba mladej talentovanej poetky Ruženy Šípkovej, ktorá v univerzitnej knižnici prezentovala svoju najnovšiu zbierku básní *Periem sa na tridsiatke*. Malú ochutnávku v podobe čítaných ukážok niekoľkých básní doplnilo rozprávanie redaktorov Miloša Drasticha a Anny Durcovej. Aj tu znela hudba. Tentokrát v podaní Petra Bonza Radványiho a Ľuboša Beňu.

Zuzana Martinkovičová

Úspešná Študentská kvapka krvi

Dňa 18. októbra sa uskutočnila na Trnavskej univerzite v Trnave Študentská kvapka krvi. Odber sa uskutočnil v priestoroch Študentského domova Petra Pázmaňa. Zúčastnilo sa na ňom až 80 dobrovoľných darcov krvi. Trnavská univerzita sa tradične zapája k celoslovenskej kampani, ktorú každoročne organizuje Slovenský Červený kríž v spolupráci s Národnou transfúznou službou SR a HTO nemocníc na celom Slovensku. Úprimne nás teší, že sa v univerzitných priestoroch do akcie zapojili študenti a zamestnanci univerzity v fantastickom počte darcov, ktorí boli ochotní darovať krv. Najbližšie nás na Trnavskej univerzite v Trnave čaká Valentínska kvapka krvi, ktorá sa uskutoční 21. februára budúceho roka v priestoroch Študentského domova Petra Pázmaňa.

Andrea Bratová

Vianočná pieseň

Vianočné obdobie blíži sa po krôčku,
hory si obliekli bielunkú obliečku.

Z perinky trúsi sa jagavé páperie,
ako keď húska si kabátik operie.

Aj stromček pod oknom je samá vločka,
kto nie je náhlivý, tak ten sa dočká

chvíle, keď pri sviečke úsmev ti zažiari,
chvíle, keď počuješ slávnostné fanfáry.

Z troch kráľov každý sa na cestu chystá,
chce Pána navštíviť – Ježiša Krista.

A my tu na Zemi – hoc nie sme králi,
čakáme pod stromkom kráľovské dary.

Dar sme už dostali – my malí ľudia,
keď srdcom cítime, ako nás ľúbia.

Text Gabriela Magalová
Ilustrácia Zuzana Horváthová